

НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ

КНЯЗЪ И ЧУМА

първа частъ

Корицата и рисункитѣ сж отъ художника
НИКОЛАЙ РАИНОВЪ

КНЯЗЪ И ЧУМА

1. ЗА ДАЛЕЧНОТО ЦАРСТВО

Едно време, преди стотини години, живѣлъ въ нѣкое далечно царство младъ князь. Името на това царство не помни никой. Хората сж забравили и името на княза. Нѣкои помнягъ само чудната приказка, която ще ви разкажа, за да я знаете и вие.

Майката на княза умрѣла, още когато билъ дете. А когато станалъ юноша, народи отъ далечни страни нахлули въ царството, за да го завладѣятъ. Бащата на княза — стариягъ царь — трѣбвало да поведе войскитѣ си срещу враговетѣ.

Войната продължила много, царьтъ все не се връщаль. Князьтъ билъ още младъ. Той останаль въ двореца — да пази, заедно съ боляритѣ, престола на баща си, докле се свърши войната и царьтъ се върне.

Не била честита тая царщина, за която разказва приказката. Додето траела войната, въ престолния градъ се явила чума. Тя върлувала вече много месеци наредъ и изморила току-речи половината царьови подданници. Нѣмало ни единъ домъ безъ покойникъ. Всички кжщи били заразени, по голѣмитѣ площади димѣли денемъ и нощемъ клади, на които изгаряли мъртъвцитѣ.

Мрачно и страшно било въ града. Самиягъ въздухъ билъ тежъкъ, боленъ. Тжжно ставало на човѣка да излѣзе на улицата и да погледне. Хората по цѣль день се молѣли въ църквитѣ на Бога — дано спре носитбата на страшния морь, но нищо не помагало

Само въ двореца нѣмало още ни единъ болникъ. Най-строго се пазѣло — да не би заразата да проникне и тамъ.

Дворецътъ билъ съграденъ върху висока скала надъ града. Обикалялъ го широкъ ровъ, пълень съ вода. За да влѣзе човѣкъ въ двора, трѣбвало да мине по голѣмъ висящъ мостъ; вечеръ мостътъ се вдигалъ, а денемъ го пазѣли войници, въоръжени отъ глава до пети. Отвждъ рова обикаляла, като страшна змия, висока и дебела крепостъ отъ камъкъ, съ назжбени бойници. Отъ тамъ стрелци следѣли, да не би врагове да нападнатъ двореца и да взематъ короната.

Но чумата се не боела нито отъ широкия ровъ, пълень съ вода, нито отъ лжковетѣ на стрелцитѣ, нито пъкъ чакала да спуснатъ моста, че да влѣзе. Тя се страхувала само отъ единъ старъ магьосникъ, който билъ съветникъ на царя и учителъ на младия князь.

2. ЗА МАГЪОСНИКА

Що правѣлъ този магъосникъ ?

Той прекарвалъ денемъ въ двореца, заедно съ княза, а нощемъ влизалъ въ една голѣма кула, дето му било живѣлището. Магъосниците живѣятъ винаги въ кули, и не пушатъ никого да влиза при тѣхъ. Подъ кулата имало седемъ подземия, едно подъ друго.

Когато настѣпи полунощъ, магъосникътъ слизалъ въ подземнитѣ стаи по една стълба, която се извидала надолу, като черупка на охлювъ.

Въ самото дъно на седмото подземие имало една тѣсна и висока стая, съвсемъ тъмна. Тамъ влизалъ магъосникътъ следъ полунощъ. Той запалвалъ вълшебни смоли, чиито димъ издавалъ особна миризма. После направлялъ тайнственъ знакъ съ ржка и цѣлата стая се освѣтявала отъ зловещъ червенъ

пламъкъ. Подъ неговата свѣтлина бѣлобрадиятъ магьосникъ почвалъ да чете заклевания и врачби отъ стари книги, написани на езикъ, какъвто говорѣли хората още преди потопа.

После вземалъ единъ голѣмъ мечъ съ кръстообразна дръжка, замахвалъ къмъ сребърното огледало, което висѣло на стената, и съ магична сила заповѣдвалъ да се яви духътъ на чумата.

Магьосниците знаятъ клетви, отъ които се боятъ всички духове. Щомъ изричалъ клетвата и насочвалъ меча къмъ огледалото, магьосникътъ виждалъ духа на чумата, отразенъ върху сребърната плоскостъ.

Чумата се явявала, разтреперана отъ страхъ. Тя се плашела не толкова отъ магьосника, колкото отъ голѣмата петолъчна звезда, извезана съ златни жици на дрехата му — тъкмо надъ гърдитѣ. Около звездата били написани нѣкакви таинствени букви. Такава била тая звезда, че всички зли духове треперѣли, като я погледнатъ, а добритѣ се покланяли смирено и съ почитъ предъ магьосника: на нея били написани всичкитѣ Божии имена, които споменаватъ ангелитѣ.

Всѣка нощъ магьосникътъ повтарялъ на чумата, че не бива да влиза въ двореца, освенъ — когато я повика той.

Тя си излизала уплашена и отново тръгвала по глухитѣ тъмни улици на заразеня градъ. А хората, които били още по улицитѣ, или се връщали отъ работа, виждали суха и висока, черна жена, съ кървави очи и зелени уста, съ костеливи ръце и крака. По тѣлото ѝ зѣвели страшни рани, прилични на кървави цвѣтя, а на раменетѣ ѝ се вѣело скжсано покривало, чиито дупки приличали на мъртвешки глави. На главата си чумата имала корона отъ човѣшки кости, оплетени съ зелени змии.

Когото погледнѣла тая жена, нему веднага припадало. Той се гѣтвалъ безъ свѣсть, а тѣлото му се обсипвало съ голѣми рани.

Тая жена била чумата.

3. ЗА ГОЛѢМИЯ БРЪМБАРЪ

Една вечеръ князѣтъ седѣлъ въ широката стая на двореца и разглеждалъ чуднитѣ цвѣтя, изписани по прозореца.

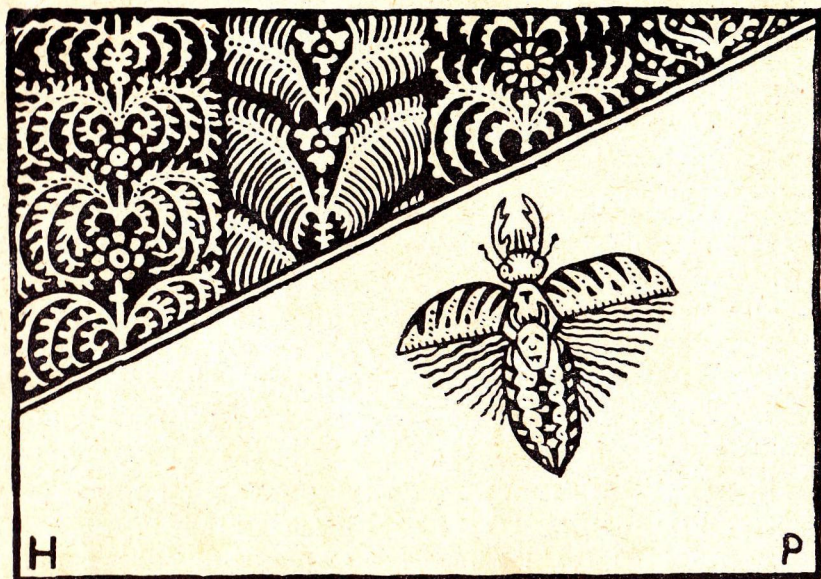
Той се билъ замислилъ. Искало му се много да слѣзе въ града и да види чумата, за която разказвали съ ужасъ всички въ двореца. Но той знаелъ, че магѣосникѣтъ не дава никому да излиза отъ крепостѣта.

Само двама можели да слизатъ въ града, за да внасятъ храна, но и тѣ носѣли муски, изшити отъ магѣосника, за да ги познава чумата, та да ги не напада. Князѣтъ седѣлъ дълго на прозореца и съ любопитство гледалъ тъмния градъ и голѣмитѣ зловещи огньове на кладитѣ, запалени по градскитѣ стѣгди.

Докато гледалъ тѣй, единъ голѣмъ брѣмбаръ влѣзълъ въ стаята и се ударилъ о дебелото стѣкло на прозореца. Насѣкомото паднало по грѣбъ върху мраморната плоча, на която си билъ сложилъ князѣтъ ржката. То почнало да мърда живо съ краката, но било тежко, та все не можело да хврѣкне, а само се въртѣло по грѣбъ.

Князѣтъ хваналъ брѣмбара, погледналъ го и се готвѣлъ вече да го пусне презъ прозореца, но изведнѣжъ забелязалъ на корема и гърба му особни шарки. Той запалилъ сребърния свѣтилникъ и приближилъ насѣкомото до свѣтлината, за да го разгледа добре.

На корема му била изобразена съ зелени жилчици корона съ седемъ върха, а на гърба, дето се

разклонявали, като два щита, жълто-златиститѣ крила, се виждали преплетени чъртици, прилични на двурога глава съ страшенъ изгледъ.

Момъкътъ се подвоумилъ, дали да занесе бръмбара — да го види магьосникътъ, или да го пусне. Като размислилъ малко, той го похлупилъ съ една кристална чаша, за да не отлети, и го оставилъ на масата, па отишълъ да вечеря.

4. ЗА ДЪЩЕРЯТА НА МАГЬОСНИКА

Всѣки день князътъ и магьосникътъ обѣдвали и вечеряли заедно. Ала тая вечеръ старецътъ не дошълъ въ трепезарията, ами пратилъ слугата си да му отнесе вечеря въ кулата.

Князътъ вечерялъ самъ и си легналъ.

На сутринта той отишъл да повика учителя си — да му покаже бръмбара. Но слугата, който стоел пред вратата на кулата, казал на момъка, че старецът е тежко боленъ.

— Отъ снощи е много зле, — рекъл той. — Заключил се е въ една стая — и мене дори не пуска да влѣза. Дъщеря му дохожда преди малко да го споходи, но и нея не пуска.

Князът не искалъ да безпокои магьосника, затова се върналъ.

Ала когато слизалъ по стѣпалата, що водѣли за къмъ кулата, срещнала го дъщерята на стареца.

Тя била много хубава: очитѣ ѝ блестѣли като свѣтковица, гласът ѝ звънтѣлъ като сребърно звънче, а лицето ѝ било бѣло и румено.

Момата поздравила княза и го поканила да ѝ отиде на гости — да си поприказватъ. Тя живѣла въ една стая на кулата. Князът не билъ влизалъ тамъ — до тогава все магьосникът идвалъ при него. Ето че му се паднало случай да влѣзе въ кулата — и той се съгласилъ на драго сърдце.

Стаята на момата приличала на пещера. Единъ високъ прозорецъ на потона пушалъ слаба свѣтлина, а около него висѣли на гроздове планински кристали, които блестѣли като сребро. Въ тъмнитѣ кѣтове се чувало, че нѣкой диша тежко, но князът не можелъ да види отъ начало нищо.

Чакъ когато посвикналъ съ тъмнината, забележилъ, че стенитѣ на стаята сж отъ кѣдрави варовити скали и отъ тѣхъ тече бистра вода. По жглитѣ имало накачени на едри китки много горски цвѣта, треви, листа и корени, отъ които дъщерята на магьосника варѣла лѣкове. Тамъ имало билки за обичъ и омраза, за люта болестъ и смъртъ, за беда и зла среща, за злополука и щастие, за лошо око и лека ржка.

По каменливия подъ на пещерата пълзѣли зелени и пепеляви змии. Изъ задъ скалитѣ надзъртали голѣми гушери, съ очи като огледала. Кукумявки и бухъли съ кървави очи хвърчели изъ тъмнитѣ жгли, а по висулкитѣ на потона се били обесили надолу съ главитѣ едри кафени прилепи.

Върху плоскитѣ камъни, наредени като полицы, имало натрупани много стъклени и глинени гърнета, чаши, стомни и кюпчета съ всѣкакви лѣкове. А срещу самата врата, въ дъното на една широка вдлъбнатина въ скалата, имало голѣмо огнище. Две червеновласи маймуни се плезѣли край него една на друга и пазѣли огъня да не изгасне: току притуряли въ огнището дърва.

Магьосницата поканила княза да седне на едно столче и, като видѣла, че той разглежда уплашено стаята, рекла му:

— Тия животни сж кротки. Тѣ не правятъ никому зло, ако ги не закача: не бой се — тѣ обичатъ добритѣ хора.

На княза се видѣла омразна пещерата и му се не искало да остане, но пъкъ и не желаелъ да оскърби момата, като си отиде веднага.

Той седналъ. При нозетѣ му допълзѣла една голѣма змия и го загледала въ очитѣ, сякашъ иска да се хвърли върху него. Момъкътъ подскочилъ уплашено.

Магьосницата се засмѣла, погледнала змията, па ѝ рекла: „Хайде си върви, одето си дошла!“ Змията веднага се изгубила.

Сетне момата се обърнала къмъ княза и му казала:

— Като че не ти се харесва моето живѣлище. Наистина, то не е свѣтло, като двореца, но въ него човѣкъ може да намѣри всичко, каквото му потрѣбва. Искашъ ли да се увѣришъ?

5. ЗА ЧУДЕСАТА ВЪ ПЕЩЕРАТА НА МАГЪОСНИЦАТА

Като рекла това, момата плеснала съ ржце и отведнъжъ всрѣдъ пещерата се изправиль единъ мжжъ, който се явилъ кой знае отъ кжде.

Той билъ косматъ, като маймуна, съ голѣми челюсти. Ушитѣ му били толкова дълги, че се прегъвали и висѣли надолу предъ раменетѣ му. Нозетѣ му били пѣкъ дебели и кжси, сякашъ нозе на слонъ. Той ималъ само едно око — голѣмо, насрѣдъ челото. То свѣтѣло толкова много, че отъ него излизали искри. Накрай грѣбнака си тоя черенъ мжжъ ималъ опашка, а на нея — златно звѣнче.

Като го видѣлъ, князътъ се уплашилъ. Не че билъ страхливъ, но никакъ не очаквалъ — момата

да плесне съ ржце; а още по-малко пъкъ се надявалъ — току изъ невидѣлица да изкочи такъвъ черенъ и опашатъ човѣкъ, съ звънче на опашката.

Косматиятъ мжжъ дори не се и обърналъ къмъ княза. Той погледналъ дъщерята на магьосницата, поклонилъ ѝ се и я запиталъ, какво ще му заповѣда.

— Донеси ни да ядемъ! — рекла тя.

Черниятъ слуга изчезналъ и се върналъ малко следъ това, та донесълъ голѣма златна табла съ всѣкакви гостби и плодове; той я сложилъ предъ момата и отново се изгубилъ.

По всичко си личело, че магьосницата е доволна, като гледа, какъ князътъ се очудва и на слугата, и на таблата, и на ястията.

Додето закусвали, тя разпитала момъка за много нѣща. Отъ дума на дума, заговорили за чумата. Князътъ казалъ, че много му се иска да види чумата, за която приказватъ всички въ двореца.

— Ами ако я видишь, да не би да се уплашишь? — попитала го момата.

— Не знамъ, — отговорилъ той. — Може и да се уплаша: казватъ, че била много страшна. Но нали — ако имамъ муска, каквато носятъ двамата слуги, — тя нѣма да ми направи нищо? Не можешъ ли ти да ми направишь такава муска? Азъ мислѣхъ да помоля баща ти, но ми се не вѣрва да се съгласи...

— Нему ти не трѣбва да казвашъ нищо, — казала магьосницата. — Той нѣма да ти даде и да издумашъ дори каквото си намислилъ. Азъ ще свършата работа: ще направя да отидешъ при чумата и да я видишь, безъ да ти направи нѣщо.

— Моля ти се, направи това! — рекълъ радостно князътъ. — Ще ти бжда много благодаренъ. И никому нищо нѣма да казвамъ.

— Добре, — казала магьосницата, — но и ти трѣбва да ми направишъ една малка — много малка — услуга.

— На драго сърдце, — рекълъ князътъ. — Още сега ще я направя. Какво е то?

— То е дребна работа, — отвърнала момата. — Когато оздравѣе баща ми, ще го запиташъ, знае ли нѣщо за дяволския бръмбаръ.

— Какъвъ е тоя бръмбаръ?

— Той се познава по това, че на гърба му има изобразена глава съ два рога, а на корема — корона съ седемъ върха. Едъръ е, крилата му сж жълти и блестятъ като злато. Цѣлъ е нашаренъ съ всѣкакви украшения — по шаркитѣ си прилича на пеперуда. Кротъкъ е, не хапе, не е отровенъ. Ако искашъ да знаешъ, мене ми трѣбва за лѣкъ. Ще го изсуша, ще го скѣлцамъ и ще направя цѣръ за някои болести. Баща ми трѣбва да го знае, кжде е: той знае всичко, що има по земята.

6. ЗА КОРОНАТА НА МАСАТА

Като чулъ тия думи, князътъ си премислилъ, не е ли добре — да отиде и донесе веднага бръмбара: той разбралъ, че момата приказва за сжщия бръмбаръ, що билъ хваналъ той прежната вечеръ.

Но любопитството го карало да узнае най-напредъ подробно, защо може да е потрѣбенъ тоя бръмбаръ на магьосницата.

— Съгласенъ съмъ, — рекълъ той на момата. — Но азъ бихъ искалъ да узная, какъвъ цѣръ ще направишъ отъ бръмбара. Какви болести ще лѣкувашъ съ него?

При тоя въпросъ девойката се смутила.

— Не бива да ме питашъ за това, — рекла тя. — Колкото ти казахъ, стига. Не бива и на баща ми

да казвашъ, че азъ те пращамъ да го питаешъ: не искамъ той да знае нищо.

Князътъ си отишълъ въ двореца.

Той разбралъ, че брѣмбарътъ, що е уловилъ случайно, не ще да е обикновено насѣкомо, затова решилъ да го не показва никому, докле не узнае нѣщо повече за него. Разбира се, той се надявалъ да узнае всичко това отъ стария магьосникъ.

Момъкътъ взелъ чашата съ брѣмбара и я заключилъ въ единъ ковчегъ, дето си криелъ подаръцитѣ.

На другата сутринъ магьосникътъ оздравѣлъ. Той дошълъ въ двореца да види княза и да продѣлжи уроцитѣ си съ него. За много нѣща говорили тѣ презъ тоя день. Учителътъ разказвалъ на своя ученикъ за чудесата на земята, водата, въздуха и огъня. Какъ скалитѣ се превръщатъ бавно — въ продѣлжение на хиляди години — на полу-прозрачни кристали, и какъ тия кристали се полека-лека избистрюватъ, за да станатъ скъпоценни камъни. Едни добиватъ жълтъ цвѣтъ — като липовъ чай — и се наричатъ топази. Други сж като черенъ облакъ, но съ вѣкове ставатъ все по-прозрачни; цвѣтътъ имъ се промѣня, докле получатъ теменужна багра и станатъ прозрачни. Тогава се казватъ аметисти. Трети сж червени — като зърна отъ наръ — и се наричатъ гранати; ония, чиято червенина е като на трендафилъ, се казватъ рубини. Има и тъмносини — такива сж сафиритѣ; зеленитѣ като трева се наричатъ смарагди или изумурди, а бѣлитѣ като млѣко — съ седефенъ блѣсъкъ — опали. Но най-твърди сж алмазитѣ. Тѣ сж безцвѣтни, прозрачни като чистъ ледъ, и свѣтятъ, защото поглъщатъ жадно свѣтлината и я разпрѣскватъ на искри.

Сетне магьосникътъ разказвалъ на княза, кжде какви народи живѣятъ по земята. Той му разправялъ за негритѣ — черни като вжгленъ, съ червени,

месести устни и кржгли очи. За жълтитѣ малайци, които сж най-търпеливи отъ всички хора. За монголцитѣ, съ тѣсни и дълги очи. За червенокожитѣ, чието тѣло е като излѣно отъ бронзъ.

Разказвалъ му той и за различни чудни животни, които плуватъ по водата, или летятъ по въздуха, или пъкъ живѣятъ въ далечнитѣ гжсти гори и въ безкрайнитѣ пѣсъчни пустини. За черната пантера, която е гъвкава като каучукъ, сякашъ нѣма кости, а кожата ѝ е като скжпо черно кадифе. За опасния крокодилъ, който излиза сутринъ отъ реката Нилъ — да се порадва на изгрѣващето слънце. За исполинския китъ, който прилича на островъ всрѣдъ северното море.

Тъкмо когато магьосникътъ разказвалъ за животнитѣ, които се срѣщатъ изъ далечнитѣ краища на свѣта, по непознати и чужди царства, князътъ му казалъ, че билъ слушалъ нѣкога отъ баща си за единъ особенъ брѣмбаръ, съ корона на корема и двурога глава на гърба, който ималъ нѣкакви чудни свойства.

Щомъ чулъ това, магьосникътъ скочилъ, като ужиленъ, и изгледалъ княза подозрително. Челото му се сбръчкало, очитѣ му свѣтнали отъ гнѣвъ и той казалъ съ разтреперанъ гласъ на своя ученикъ:

— Защо ме лъжешъ? Нима е можелъ твоятъ баща да знае нѣщо за дяволския брѣмбаръ? Тебе те чака корона, мое дете. Помни добре, че царетѣ никога не лъжатъ! Кажи ми право, отъ кого си чулъ това, за което ме питашъ? Кой ти го е казалъ?

При тѣзи гнѣвни думи, младиятъ князъ се не само уплашилъ, а и почервенѣлъ отъ срамъ. Безъ да се колебае, той обадилъ на стареца, че за дяволския брѣмбаръ се е научилъ отъ младата магьосница, неговата дъщеря.

— Ти не биваше нито да се срѣщашъ съ нея, нито да се разговаряшъ, преди да ме попиташъ, —

му казалъ тогава магьосникътъ съ по-спокоенъ гласъ. — Разкажи ми, какъ стана това и що си приказвахте.

Момъкътъ разправилъ на стареца, че искалъ да го види и да си поприказва съ него, но го не пуснали въ стаята му, затова се върналъ. Среещнала го момата и го въвела въ стаята си, дете поговорили за различни нѣща. Тогава чулъ отъ нея и за тоя бръмбаръ. За чумата, разбира се, князътъ не казалъ нищо.

Когато магьосникътъ изслушалъ това обяснение, той се на гледъ успокоилъ. Олекнало му. Той си пооправилъ дългата бѣла брада, турилъ си високата островърха шапка отъ кожа и синя коприна, извезана съ златни звезди, и тръгналъ да си отива.

На момъка се много искало — безъ друго да узнае нѣщо за чудния бръмбаръ, затова запиталъ отново стареца. Но магьосникътъ го прекъсналъ съ строго движение на ржката, направилъ му знакъ да мълчи и му не отговорилъ дума.

Той се спокойно запжтилъ къмъ вратата — да си отиде.

Ала тъкмо когато минавалъ покрай масичката, дете билъ преспалъ презъ нощъта бръмбарътъ, старецътъ се изведнѣжъ извърналъ къмъ нея, вгледалъ се втречено и се спрѣлъ, като вкамененъ.

Князътъ се сжщо загледалъ на тамъ и забелязалъ върху бѣлата слонова кость, съ която била обкована масата отгоре, едно ясно изображение на корона — сжщо като онова, що ималъ бръмбарътъ на корема си.

7. ЗА БОЛЕСТЪТА НА КНЯЗА

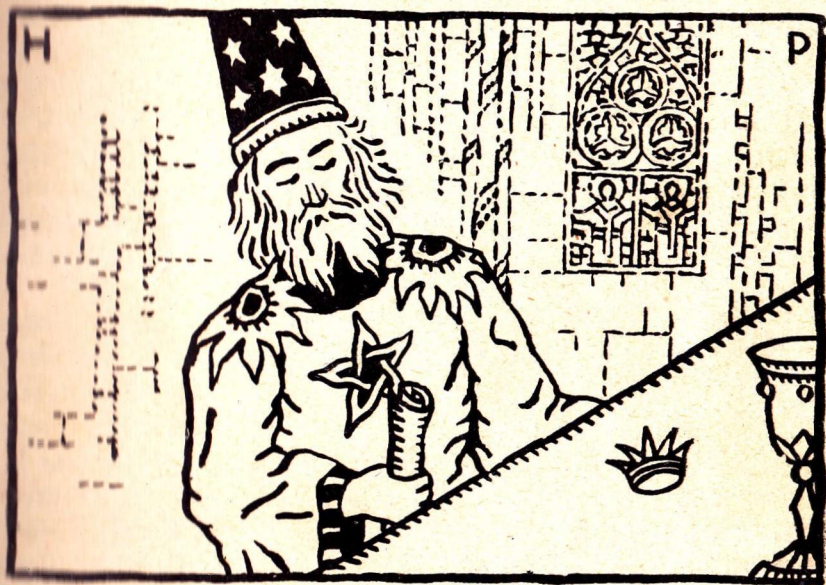
И магьосникътъ и князътъ се загледали съ голѣма почуда въ изображението.

Старецът бил толкова изненаданъ, че дори изпусналъ радостенъ викъ, сякашъ е неочаквано намърилъ нѣщо, което е търсѣлъ отдавна.

— Отъ кога е тази корона тукъ? — попиталъ той момъка.

— Не знамъ, — отговорилъ князътъ. — Пръвъ пътъ я виждамъ. Трѣбва да е била и отъ по-рано тукъ, защото изглежда издълбана въ костъта.

— Не може да бжде, — казалъ магьосникътъ. — Такава корона не е имало. Тя е отпечатана отъ оня бръмбаръ, за който ме питаше преди малко ти.

После се замислилъ и казалъ тихо, като че ли говори на себе си:

— Проклетиятъ бръмбаръ е влегълъ тукъ, безъ да го забележи нѣкой, пренощувалъ е на масата и е изхвъркналъ пакъ. Тая корона се е изобразила отъ корема му. Но кжде ли може да е сега той? Когато се разболѣхъ, азъ разбрахъ, че е изхвърк-

наль. Когато почнахъ да оздравямъ, дойде ми на умъ, че нѣкой ще да го е уловилъ. Но кжде е сега брѣмбарьтъ?

И магьосникътъ си отишълъ въ кулата, дълбоко замисленъ.

Замислилъ се и князътъ.

Той разбралъ, че между магьосника и дъщеря му има нѣкаква голѣма тайна. Той подозиралъ, че дяволскиятъ брѣмбарь трѣбва и на стареца и на момата, че това насѣкомо е съвсемъ особно, щомъ го търсятъ и двамата. Много му се искало да узнае, какъвъ е тоя брѣмбарь, който отпечатва съ корема си корони.

Кого да попита?

Съ дъщерята на магьосника той не желаелъ да се срѣща вече, откакъ узналъ, че на стареца е неприятно. А самиятъ магьосникъ мълчелъ. И на обѣдъ, и на вечеря, па и презъ деня, князътъ отварялъ дума за необикновеното насѣкомо, но старецътъ все казвалъ, че следъ време момъкътъ ще узнае каквото трѣбва — да не бърза.

За чумата князътъ забравилъ.

Той мислѣлъ само за брѣмбара.

Магьосника той вече не запитвалъ, па и старецътъ престаналъ да идва при него. Князътъ го виждалъ само сутринъ и вечеръ: какъ обикаля по всички кжтища на двореца, като маха златна кадилница съ димяща смола, камфоръ и соль, шѣпне нѣкакви молитви и минава, безъ да каже нѣкому дума.

Дъщерята на магьосника не излизала по цѣль день отъ стаята си.

Тя се показвала само вечеръ. На мръкване момата минавала край прозореца на княза и поглеждала да види, тамъ ли е, па се изгубвала.

Очитъ ъ били зачервени отъ плачь. Съ никого се не срещала тя и съ никого не приказвала, ако го срещне случайно.

Князътъ я виждалъ презъ прозореца, жално му ставало за нея, искалъ да ѝ помогне. Но той се не решавалъ да излѣзе и да се срещне съ момата, да не би да разгнѣви своя учителъ, когото обичалъ много още отъ дете. Па и всички въ двореца почитали стареца, заради неговата мъдростъ и добро сърдце.

Князътъ се измжчвалъ. Той нѣмалъ похта за ядене, не можелъ вече да спи, почналъ да слабѣе и съхне.

Той прекарвалъ самъ по цѣли дни. Никой го не спохождалъ. Почналъ да тжгува и за своя баща, който билъ все още на война въ далечни земи и за когото се нищо не чувало.

Само късно презъ нощъта момъкътъ отварялъ костеното сандъче, за да види, тамъ ли е дяволскиятъ брѣмбаръ. Той билъ все тамъ. И дори когато князътъ го вадѣлъ и слагалъ на своето колѣно, насѣкомото весело ходѣло съ своитѣ назжбени, членести крачка, помирисвало съ косматитѣ си пипалца и не желало да лети, а самó влизало отново въ сандъчето, заравяло се дълбоко въ миризливия памукъ, който криелъ златни пръстени и скжпоценни камъни, и после заспивало.

И момъкътъ заключвалъ отново сандъчето и го оставялъ въ жгъла на стаята си, подъ балдахина на леглото.

8. ЗА ЦАРСКИЯ ИЗПОВѢДНИКЪ

Всички въ двореца забележили, че князътъ линѣе.

Видѣлъ това и царскиятъ изповѣдникъ — единъ старъ, костеливъ ѹнокъ, който служелъ въ високата църква на двореца и преподавалъ на княза латински езикъ.

Следъ това князътъ се върналъ при инока — да чуе новата глава отъ Свещеното Писание и да напише тълкуването ѝ.

Урокътъ се свършилъ. Изповѣдникътъ станалъ да си върви и, когато се раздѣлялъ съ княза, казалъ му на ухото (да не би случайно нѣкой отъ царедворцитѣ да чуе, ако мине край стаята) :

— Сине мой, азъ те похвалявамъ за твоята искреностъ. Както ти ми разказа, като на духовенъ баща, всичко, безъ да скриешъ нѣщо, тъй и азъ ще ти разкажа много нѣща, които другъ не бива да знае. Ела довечера, следъ вечеря, въ килията ми — тамъ ще научишъ всичко.

9. ЗА ГОЛЪМАТА ТАЙНА МЕЖДУ МАГЪОСНИКА И ДЪЩЕРЯ МУ

Килията на инока била наредена много скромно. Въ единия жгълъ се виждало просто легло, послано съ черга отъ козя вълна; въ другия жгълъ имало високъ дървенъ чинъ, на който колѣничелъ монахътъ да се моли или да чете библията. На стената висѣло дървено разпятие, предъ него горѣло кандило. По лавицитѣ имало подвързани книги, писани на кожени листа.

Князътъ седналъ на простия дървенъ столъ, що му показалъ инокътъ. Презъ прозореца се виждала високата кула, дето живѣлъ магъосникътъ съ дъщеря си.

Къмъ тая кула посочилъ съ прѣстъ изповѣдникътъ и почналъ да разказва.

„Едно време“, — рекълъ той, — „когато ти бѣше още малко дете, ние бѣхме приятели съ магъосника, който живѣе въ оная кула. Отъ после станаха нѣкои нѣща, които за сега не мога да ти кажа. Ти ще ги узнаешъ, когато навършишъ пълно-

лѣтие. Поради тия случки, ние се раздѣлихме съ магьосника и престанахме да се срѣщаме. За станалото между насъ не узна никой — дори и баща ти, който обича и него и мене еднакво и слуша съветитѣ и на двама ни. Но всички въ двореца разбраха, че е станало нѣщо: тѣ забележиха, че се не срѣщаме съ учителя ти, па и когато потрѣбва да се срѣцнемъ, не си приказваме. Всички се опитваха да узнаятъ причината — било отъ него, било отъ мене — ала не успѣха: и двама мълчехме.

„Магьосникътъ бѣше ожененъ за една млада жена, отъ която имаше дъщеря. Единъ день жената изчезна; никой я не виждаше вече ни въ двореца, ни въ градината, ни по двора. Мълва се разнесе, че била внезапно починала и мжжъ ѝ я билъ погребалъ въ подземната гробница на кулата. Това разтревожи всички ни, защото знаехме, че царьтъ, твоятъ баща, не желае да има въ оградата на крепостта мъртвецъ. Боехме се — да не би магьосникътъ да има неприятности съ царя или дори да бжде изгоненъ отъ двореца.

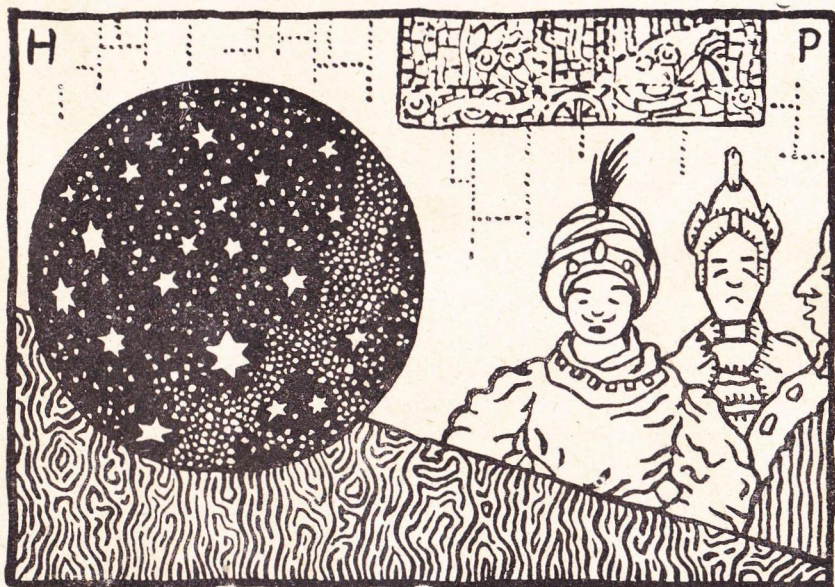
„Но после се научихме, че баща ти се срещналъ и поговорилъ съ него; като изслушалъ магьосника, той одобрилъ постѣпката му. И тая работа е заплетена, мое дете. И за нея ти ще узнаешъ нѣщо повече, когато станешъ пълнолѣтенъ.

„Както и да е, съ магьосника остана да живѣе дъщеря му. Тя бѣше добро и хубаво момиче, което всички обичаха и галѣха. Това го разглези и девойчето стана своекривно, твърдоглаво и горделиво. На години тя е по-голѣма отъ тебе. Отъ начало се бѣше привързала къмъ мене, но следъ като се спрѣчихме съ баща ѝ, тя престана да идва въ църква, не искаше да слуша моитѣ недѣлни проповѣди и дори престана да се срѣща съ мене. Нито се изповѣдаваше, нито причастяваше.

„Магьосникътъ бѣше научилъ дъщеря си още отъ малка да чете и пише. Той ѹ бѣше повѣрилъ и много тайни на магьоснишката наука. Всички знаехме, че тя му помага въ работата. Но магьосниците не казватъ всичко дори и на синовете и дъщеритѣ си. Макаръ че момата бѣше вече седемнадесетгодишна, той криеше отъ нея най-важнитѣ книги.

„Но момата бѣше много любопитна.

„Тя живѣеше съ едно силно желание — да стане царица. Искаше ѹ се да узнае ония вълшебни думи, които могатъ да омагьосатъ нѣкой царски синъ, за да я обикне и да се ожени за нея. Дали има такива думи, не знамъ. Но знамъ едно: че момата успѣла да прочете скришомъ отъ баща си нѣкои книги, които той ѹ не давалъ. Отъ тѣхъ узнала много тайни на вълшебната наука, които бащата не искалъ да знае другъ.

„По онова време бѣше пристигналъ въ двореца единъ арабинъ, посланникъ на багдатския халифъ. Знаеше се, че той е много ученъ човѣкъ. Дори се говорѣше, че билъ магьосникъ и можелъ да превръща желѣзото и медъта въ злато. Дали е истина това, не знамъ, но той бѣше много богатъ. На баща ти донесе подаръци, каквито нашата земя прѣвъ пътъ виждаше. Между тѣхъ имаше едно златно кълбо — голѣмо колкото най-голѣмата камбана на църквата; на него бѣха изобразени всички по-голѣми звезди, които се виждатъ по небето. Имаше нѣкои — едри колкото пестникъ, а най-дребнитѣ бѣха колкото лешникъ. Всяка звезда бѣше отъ скъпоцененъ намъкъ — алмазъ, изумрудъ, рубинъ, аметистъ, сафиръ или топазъ. Само съ това кълбо човѣкъ би можалъ да купи цѣло царство. А имаше и други подаръци — кой отъ кой по-скъпи.“

10. ЗА МАГЬОСНИЦАТА И АРАБИНА

„Когато дойде този арабинъ, всички царедворци го посрещнаха много любезно. Само магьосникътъ се държеше съ него студено. Това зачуди и царя и придворнитѣ.

„Отъ после узнахъ, че арабинътъ и магьосникътъ се познавали отъ дълго време. Що ги е накарало да се намразятъ единъ другъ, не знамъ, но тѣ бѣха врагове. Дори нѣкои казваха, че магьосникътъ заповѣдалъ на дъщеря си да се не срѣща съ арабина.

„Но тя бѣше много любопитна. Може би — надявала се е да узнае отъ арабина ония магьосни думи, които не е могла да намѣри въ тайнитѣ книги на баща си.

„Единъ день момата се видѣла съ арабина и говорила съ него дълго. Тогава тя научила много

нови нѣща. Баща ѝ узналъ за това; той разбралъ, че е прочела и тайнитѣ му книги. Повикалъ я и почналъ да ѝ говори съ такъвъ гнѣвенъ гласъ, че момата се уплашила да я не убие — и побѣгнала.

„Отъ тогава старецътъ ѝ забранилъ да влиза при него. Тя заживѣла въ онази стая на кулата, която е служела преди години за тъмница: ти си влизалъ тамъ, та знаешъ, каква е стаята.

„Додето арабинътъ живѣше въ двореца, момата се срѣщала всѣка вечеръ съ него. Тѣ излизали презъ нощъта заедно и отивали въ гората, въ една голѣма пещера, на кръстопжтя.

„Тамъ се събирали на разговоръ и на угощение магьосници и дяволи. А въ петъкъ вечеръ ставалъ въ гората голѣмъ сборъ. Всички зли духове се събирали тогава тамъ — да се веселятъ, да се гощаватъ, да играятъ хоро и да се разговарятъ, кой що е направилъ. Идвали и много магьосници отъ различни царства — мжже, жени и моми. Стариятъ магьосникъ отъ кулата не отивалъ тамъ: той не искалъ да другарува съ дяволитѣ и да се срѣща съ магьосници, които вършатъ злини.

„Момата отивала всѣка нощъ съ арабина въ оная гора. Тия сборища ѝ се толкова харесали, че и когато арабинътъ си бѣше заминалъ за родината, тя продължавала да посещава нощнитѣ сборове на дяволитѣ.“

11. ЗА НОЩЪТА НА ВЕЛИКИ ПЕТЪКЪ

„Една нощъ,“ — продължавалъ да разказва изповѣдникътъ, — „на Велики Петъкъ, преди да пропѣятъ първи петли, дошълъ на това сборище и самъ Великиятъ Дяволъ — она, който е началникъ на всички зли духове и черни магьосници по свѣта.

„Дъщерята на магьосника била, разбира се, тамъ. Цълата гора била пълна съ магьосници, врачки, вещици, знахари и врачове.

„Момата била най-хубава отъ всички и Великиятъ Дяволъ я харесалъ. И тя го харесала. На трапезата седъли единъ до другъ и си приказвали цъла нощъ, додето другитъ играели и се веселъли. Тогава момата узнала най-тънкитъ тайни на магьосната наука и разбрала всички тъмни нъща, за които се дори и не загатва въ книгитъ.

„Отъ тогава момата и Великиятъ Дяволъ почнали да се сръщатъ често. Ако не всъка нощъ, то поне презъ нощъ или две, дяволътъ отивалъ да причана момата подъ голъмия оръхъ, край крепостъта. Магьосницата излизала по единъ подземень проходъ да се срещне съ него.

„Тъ обикаляли презъ нощъта заедно всички сборища. Посещавали много подземни дворци, пещери и кули, дето се събиратъ дяволи, дяволици, чудовища, магьосници и вещици. Тамъ се забавявали, играели, танцували и се веселъли до зори. На сутринъта момата се намирала пренесена на леглото си, дълбоко заспала.

„За всичко това се научилъ стариятъ магьосникъ Той узналъ тия нъща отъ своитъ роби — духоветъ. Домжчнъло му, че момата ще си продаде душата на дявола, та — като умре — душата ѝ ще се лута по тъмни и лоши мъста и ще страда, докле изкупи гръховетъ си.

„Той слизалъ нощемъ, когато дъщеря му излъзе, въ стаята ѝ, ръсълъ леглото ѝ съ светена вода, но капкитъ се превръщали на пламъчета и прогаряли леглото.

„И сутринъ идвалъ, додето тя спи. Кадълъ въ стаята тамянь и пръскалъ съ китка босилекъ светена вода. Тогава момата начевала да се тръшка на ле-

гло̀то, сякашъ подъ нея има жарáва, да надава страшни писъци и да се хвърля като луда.

„Старецътъ разбралъ, че не може вече да ѝ се помогне съ нищо. Той ѝ говорилъ много пжти съ строгъ гласъ, че е тръгнала по лошъ пжтъ, но тя му се смѣла въ очитѣ. Дори му се хвалѣла, че знае голѣми тайни, каквито не знае ни той, ни който и да е отъ другитѣ магьосници.“

12. ЗА БРЪМБАРА И ТАЙНАТА МУ

„Единъ день магьосникътъ узналъ, че Великиятъ Дяволъ ще дойде да прекара тая нощъ въ стаята на дъщеря му.

„Той се приготвилъ да го улови и свърже съ вълшебство. Когато момата излѣзла, за да посрещне при орѣха дявола, баща ѝ влѣзълъ въ нейната стая, нарисувалъ отвжтре на прага страшната звезда съ петъ лжча, отъ която бѣгатъ злитѣ духове, и се отдалечилъ, та се скрилъ въ коридора, задъ вратата.

„Когато дяволътъ дошълъ съ момата, той влѣзълъ въ стаята, но се сковалъ на прага, защото не смѣлъ да прекрачи страшния знакъ. Момата била вече вжтре и чакала гостенина. Въ това време магьосникътъ побързалъ да начъртае сжщата магична звезда и на външния прагъ, а сетне се скрилъ въ единъ жгълъ.

„Дяволътъ треперѣлъ отъ страхъ, затворенъ отъ двата образа, но нѣмалъ сила да ги прескочи, та не можелъ нито да влѣзе въ стаята, нито да излѣзе изъ кулата. Момата го гледала зачудено и не разбирала нищо. А той стоелъ, като вкамененъ, и не можелъ да си махне погледа отъ страшнитѣ образи. Дъщерята на магьосника ги видѣла тогава и разбрала, че баща ѝ ги е начърталъ. Тя се спуснала

да изтрие образа, но видѣла, че е невъзможно: колното по-силно натискала, толкова по-дълбоко се връзвало магичното изображение.

„Въ това време вратата се отворила съ голѣмъ шумъ и въ стаята влѣзълъ стариятъ магьосникъ. Той изрекълъ съ грѣмливъ гласъ едно страшно заклинание и Великиятъ Дяволъ се превърналъ на брѣмбаръ, като запазилъ на гърба и на корема си изображенията на своята властъ.

„Магьосникътъ го взелъ въ рѣка и го отнесълъ въ своята кула. Но съ нѣкакви тайни вълшебства момата успѣла да помогне на своя обиченъ да избѣга и дяволскиятъ брѣмбаръ изхвъркналъ презъ прозореца.

„Понеже магията била на половина разтурена, нейната сила се обърнала противъ самия магьосникъ: той се разболѣлъ. Можелъ да оздравѣе само тогава, когато нѣкой улови отново брѣмбара.

„Вечерята бръмбарътъ хврѣкналь, за да потърси своята обична, но сгрѣшилъ и влетѣль въ твоята стая.

„Ти сега разбирашъ, мое дете, какъвъ е тоя бръмбаръ и защо го търсятъ и бащата и дъщерята. Оня, който улови това насѣкомо, може да добие голѣма власть, ако разбира отъ магии. Чрезъ него той може да принуди всички зли духове да го слушатъ и като роби да му слугуватъ. Затова магьосникътъ го търси постоянно по всички стаи на двореца.

„И друго ще ти кажа, сине мой,“ — добавилъ отшелникътъ. — „Откакъ Великиятъ Дяволъ се е лишилъ отъ своята власть, понеже е преобразень на бръмбаръ, — бѣсоветъ, които му сж подвластни, не знаятъ, що да правятъ.

„По свѣта е настанала голѣма безредица. Духътъ на чумата върлува кждето си ще. Духътъ на войната погубва когото си иска. Духътъ на смъртта налита когото си хареса. Тия духове сж останали безъ господарь, та се чудятъ, що да правятъ. Ако човѣкъ знае, какъ да постъпи, той може да завладѣе съ тоя бръмбаръ цѣлото дяволско царство и да стане най-силенъ отъ всички магьосници.

„Но то е опасна работа, сине мой, и ти не бива дори и да мислишъ за нея. Помни, че всички магьосници — дори добритъ между тѣхъ — умиратъ отъ чужда ржка или хората ги намиратъ разкъсани отъ невидими злосторници: духоветъ си винаги отмъстватъ на оногова, който ги е принуждавалъ да му слугуватъ.“

13. ЗА ВЪЛШЕБНОТО ОРЪЖИЕ

Късно презъ нощта било, когато инокътъ свършилъ своя разказъ. Старецътъ изпроводилъ княза до стаята му и още веднъжъ му напомнилъ, че магията е нѣщо опасно, — да не се залавя съ нея.

Момъкътъ спалъ тая нощъ добре. Сънътъ му билъ лекъ.

На сутринята стражитѣ му съобщили, че магьосникътъ дирилъ презъ нощта нѣщо изъ цѣлия дворецъ; той поискалъ да влѣзе и въ престолния чертогъ, но стражитѣ му преградили пжтя. Той билъ толкова ядосанъ отъ това, че когато си тръгналъ за къмъ кулата, заплашилъ и придворнитѣ, и стражитѣ, па и самия князь съ голѣми злополуки.

Като чулъ това, момъкътъ отишълъ при младата магьосница. Тя го посрещнала съ голѣма радостъ, защото мислѣла, че иде да ѝ каже, кжде се намира брѣмбарътъ.

— Каза ли ти нѣщо баща ми? — запитала тя княза. — Научи ли се, кжде е дяволскиятъ брѣмбаръ?

— Всичко знамъ. Знамъ и това, което ти не пожела да ми кажешъ. Научихъ се — и какъвъ е тоя брѣмбаръ, и отде е дошълъ, и кжде е отишълъ.

Момата се смутила при тия думи, изгледала княза съ недовѣрие и рекла:

— Не ми се вѣрва — баща ми да ти е казалъ всичко. Не ти ли се струва, че те е излъгалъ? Кажи ми тогава, отде се е явилъ брѣмбарътъ?

— Отъ подземното царство, — отвърналъ момъкътъ. — Но, преди да стане брѣмбаръ, той е билъ дяволъ, господаръ на всички дяволи.

— Добре, — рекла момата още по-смутено. — Вѣрно е. Ама кжде е сега брѣмбарътъ?

— Въ двореца, — отговорилъ князътъ. — На тъмно е, на топло е, на скрито е. Кажи ми сега ти, какъ да отида при чумата.

— Ще ти кажа, — рекла момата, — но то ще стане довечера, когато всички заспятъ. За да те не видятъ стражитѣ, че излизашъ отъ крепостъта, азъ ще те изведа по единъ таенъ подземенъ проходъ.

Тя му казала тѣй, защото мислѣла, че — додето князътъ отиде въ двореца на чумата и додето се

върне — тя ще успѣе да намѣри дяволския брѣмбаръ и да разтури магията. А князътъ пѣкъ си мислѣлъ, че — като отиде при чумата — отъ нея ще научи, що да направи съ брѣмбара.

Тоя день момѣкътъ прекаралъ въ стаята си.

Било влажно и мъгливо. По двора се не показвали хора. Магѣосникътъ не дошълъ при него. Дошълъ само инокътъ. Князътъ не му казалъ, че има намѣрение да отиде при чумата, но го запиталъ, — що е най-добре да направи човѣкъ, ако изпадне въ голѣма опасност и не вижда помощъ отъ никжде.

— Нима не знаешъ? — рекълъ зачудено изповѣдникътъ. — Въ колкото страшна опасност и да изпадне човѣкъ, той трѣбва да се надява на Бога. Нему трѣбва да се помоли — и помощта ще дойде веднага. Ако споменешъ Божието име благоговейно и съ вѣра — и се прекръстишъ, зло нѣма да те налети. Но сърдцето ти трѣбва да бжде чисто, да не мислишъ никому зло, да казвашъ истината — това е първата ти защита. И злосторникътъ може да се моли Богу; но — ако той повика Бога да му помогне въ злото — ще ли го чуе Богъ? Нѣма, разбира се. Има хора, които кадятъ тамянь въ стайтѣ си, за да пропждятъ злитѣ духове. Тамяньтъ помага. Но, ако духътъ на злото е влѣзълъ въ сърдцето на човѣка, той не може да се прогони отъ тамъ съ тамянь.

Следъ това старецътъ преподалъ на княза урока, отреденъ за тоя день, па си отишълъ.

Когато почнало да се мръква, момѣкътъ изнесълъ отъ стаята сандѣчето съ брѣмбара и го турилъ въ една чанта, която праметналъ на рамото си. Освенъ това, взелъ нѣколко зърна тамянь и ги сложилъ въ джеба си. Закачилъ си на гърдитѣ и едно златно кръстче, което било останало отъ майка му. После се помолилъ на Бога да го пази отъ всѣко зло и отишълъ при магѣосницата.

Момата го чакала.

Тя му дала да облѣче ризница отъ люспи на костенурка и да си сложи на главата шлемъ отъ мидени черупки. Препасала му и единъ мечъ отъ кость на реченъ конь. Сетне го извела презъ тайния проходъ извънъ крепостъта, отвела го при голѣмия орѣхъ и му казала:

— На добъръ пжтъ! Щомъ извадишъ меча, ще се яви единъ пѣстъръ конь. Ти ще го възседнешъ и той ще те отнесе бързо-бързо въ двореца на чумата. Тамъ ще слѣзешъ и ще скриешъ меча въ ножницата. Коньтъ ще се изгуби. Въ двореца можешъ да стоишъ колкото си искашъ — нѣма отъ що да се боишъ. На връщане пакъ ще извадишъ меча и ще яхнешъ коня. Но едно да запомнишъ добре: не бива да се обръщашъ назадъ, каквото и да стане, нито пѣкъ да проговорвашъ нѣкому дума.

14. ЗА СТЬКЛЕНАТА ГОРА

Като рекла това, магьосницата се сбогувала съ княза и си отишла, а той се прекръстилъ, па изтеглилъ меча.

Отведнѣжъ предъ него се явилъ голѣмъ конь, изпѣстренъ съ черни и бѣли ивици, като нѣкоя зебра. Коньтъ билъ оседланъ богато. Единъ едъръ черенъ човѣкъ му държелъ юздитѣ. Той гледалъ княза право въ очитѣ — покорно и кротко, както вѣрно куче гледа обичния си господарь.

Князътъ възседналъ коня и взелъ юздитѣ. Робътъ се изгубилъ, а коньтъ полетѣлъ — като стрела.

Момъкътъ виждалъ, какъ подъ него се бързо явяватъ и изчезватъ голѣми освѣтени градове съ високи замъци, църкви и кули, какъ блестятъ широки рѣки, спокойни езера и бурни морета, какъ изникватъ гори съ борове или кждрави палми.

После почнали да се явяватъ голѣми полета съ висока трева, а следъ тѣхъ — обли бърда, покрити съ пѣсъкъ.

Дълго пжтувалъ князътъ.

Къмъ полунощъ стигналъ до една стъклена гора. Дърветата били като отъ ледъ — все отъ тънко кристално стъкло. По листата имъ блестѣла свѣтлината на пълния месецъ. Подухне ли вѣтъръ, всички клонки и листа зазвѣнтявали.

Като се понесълъ низъ гората, конътъ забавилъ крачкитѣ си.

— Навѣрно дворецътъ на чумата е близо, — си помислилъ князътъ.

Но въ това време се чулъ задъ него много жаленъ гласъ.

Отведнѣжъ вѣтърътъ затихналъ. Стъкленитѣ дървеса престанали да звѣнтятъ. Конътъ трѣгналъ вѣвсемъ бавно.

А жаловитиятъ гласъ продумалъ:

„О, далеченъ рицарьо! Не те знамъ, кой си, но те моля — помогни ми! Чуй плача ми, смили се надъ мене! Единъ зълъ магьосникъ ме закова за това дърво, завърза ме съ змии за клонитѣ му. Само твоето оржжие може да ме отърве. Недей ме отминава: съжали се надъ мене!“

Когато чулъ тия оплаквания, князътъ усѣтилъ, че сърдцето му се свива отъ мъка. Дожалѣло му за оная незнайна жена, която е отминалъ, безъ да ѝ помогне. Но въ сжщия мигъ му минали презъ ума думитѣ на магьосницата, че не бива да се обръща, каквото и да се случи.

— Отде да знамъ, — си помислилъ той, — че тия скръбни въздишки и плачове не сж коварна измама?

И той подкаралъ коня си напредъ, безъ да се обърне.

15. ЗА ПУСТИНЯТА

Още дълго пжтувалъ князътъ. Той минавалъ надъ заледени морета и треперѣлъ отъ студъ. Конътъ го носѣлъ надъ вулкани, които димятъ, надъ запалени градове, надъ кървави полета, по които се е водила война.

На разсъмване се показала безкрайна пустиня. Тукъ-тамъ се виждали високи пирамиди отъ пѣськъ, що билъ натрупалъ вѣтрътъ презъ нощта. Чувало се, какъ нѣкъде далече реватъ лъвовете.

Изгрѣло слънцето и цѣлата пустиня почервенѣла. Изъ пѣська заблестѣли голѣми алмази, рубини и топази. Тѣ свѣтѣли толкова силно, че заслѣпявали очитѣ на момъка: той не можелъ да види нищо.

По едно време конътъ пакъ намалилъ крачкитѣ си и завървѣлъ по-бавно.

— Сигурно дворецътъ на чумата ще да е вече нѣкъде наблизю, — си помислилъ и тоя пжтъ момъкътъ.

Но конътъ все вървѣлъ, не спиралъ.

Изведнѣжъ князътъ усѣтилъ въ въздуха нѣква силна и приятна миризма — толкова силна и приятна, че почнало да му прималнява отъ нея.

Въ сжщото време се зачулъ задъ него гласъ, който пѣлъ много хубаво: би рекълъ човѣкъ, че е гласъ на нѣкой ангелъ. Князътъ се забравилъ отъ прехласване и дори не забележилъ, че конътъ е спрѣлъ и чака да го подкаратъ.

А чудниятъ гласъ пѣлъ въ това време:

— О ти, далеченъ рицарю! Само си обърни главата — да видишь, каква хубавица те вика! Нѣма никъде на земята по-хубава отъ мене. Ако си тръгналъ да търсишь щастие и радостъ, ела съ мене! Моето царство е златно. Моята хубостъ свѣти като слънце. Не чувашъ ли гласа ми? Азъ съмъ царицата на златната пустиня. Ела: не отминавай!

Като слушалъ тоя омаенъ гласъ, князътъ си мислѣлъ, колко ще да е наистина хубава оная, която пѣе тъй. Той си дори казалъ за мигъ на ума:

— Накжде съмъ тръгналъ? Защо ми е оная страшна чума и що ще правя при нея? Не е ли по-добре да се обърна и да видя, какво щастие ми обещава тая мома съ ангелския гласъ?

Но нѣщо му подсказало, че ще сбърка. Той се замислилъ. Спомнилъ си, че не бива да се обръща, нито да проговорва.

— И тукъ ще да има нѣкаква измама, — си помислилъ отново той и мушналъ коня да върви.

Тогава коньтъ полетѣлъ и пустинята скоро се изгубила.

16. ЗА ПОДЗЕМНОТО ЦАРСТВО

Князътъ пжтувалъ още дълго време — все по не населени мѣста.

Миналъ презъ широки равнини, обрасли съ огромни гжби — по-едри отъ дървета; сетне навлѣзълъ въ една гора отъ папрати: всѣка папратъ била висока колкото топола; после коньтъ го понесълъ надъ една замръзнала рѣка: по брѣговетѣ ѝ стърчели остри камъни, наредени като зжбци на гребенъ

Изведнѣжъ се мръкнало. Станало по-тъмно отъ най-тъмната нощъ: нищо се не виждало. Въздухътъ се сгжстилъ, та коньтъ едва вървѣлъ, а князътъ не можелъ да си вдигне ржката — толкова тежелъ въздухътъ около него. На небето се показалъ голѣмъ кървавъ полумесець, па и звездитѣ били червени, като кръвь. Въ това време коньтъ превѣлялъ гребена на една висока планина.

Когато минали отвждъ билото, коньтъ отново препусналъ. Нѣмало вече тежкиятъ студенъ въздухъ. На княза омръзнало да язди. Той си помислилъ:

— Сигурно тоя проклетъ дворецъ на чумата ще да е нѣкъде накрай свѣта. Що ли ми трѣбваше да трѣгвамъ за тамъ?

Но въ това време усѣтиль, че коньтъ намалява отново крачкитѣ си. Предъ момъка се явило едно голѣмо езеро: додето можели да погледнатъ очитѣ на човѣка, все вода се виждала, а краятъ на езерото се губѣль.

Коньтъ вървѣль вече много бавно, а когато стигналъ до брѣга на езерото, спрѣль. Князътъ не знаелъ, що да прави. Тогава отведнѣжъ се явилъ, нато изподъ земята, черниятъ робъ и хваналъ юздитѣ на коня, а на своя господаръ направилъ знакъ да слѣзе. Момъкътъ слѣзълъ и скриль меча въ ножницата. Тогава коньтъ се изгубилъ, а робътъ повелъ

господаря си край езерото. Стигнали до една голѣма скала, въ видъ на човѣшки черепъ; вълнитѣ падали върху скалата и се разбивали о нея съ голѣмъ плѣ-

съкъ. Черниятъ човѣкъ направилъ съ ржка нѣкакъвъ таенъ знакъ и тихо изрекълъ думи на непознатъ езикъ.

Тутакси канарата се раздвоила, разтворилъ се въ нея дълъгъ коридоръ, освѣтенъ отъ огнени морски звезди и отъ коралови цвѣтя, които се протѣгали навсѣкжде, като пламтящи ржце. По стенитѣ и потона на коридора блестѣли голѣми миди, отъ които се лѣбела спокойна синя свѣтлина.

Князътъ и робътъ влѣзли въ подземния проходъ, походили малко и стигнали до една стълба, която водѣла надолу. Стжпалата слизали стръмно. Князътъ билъ много уморенъ, та едвамъ вървѣлъ, като се държелъ съ едната ржка о стената. А черниятъ робъ вървѣлъ толкова бързо, че скоро изчезналъ по стълбата — и момъкътъ останалъ самъ.

17. ЗА БЛѢСКАВАТА РАКОВИНА

Въ това време свѣтлината, що падала отъ къмъ коридора, ослабнала съвсемъ. Стълбата била тъмна — по нея не се виждало нищо.

Князътъ се уплашилъ. Той вървѣлъ съвсемъ бавно надолу, отъ стжпало на стжпало, крепѣлъ се о стенитѣ, но не знаелъ, кжде извежда стръмната стълба. Струвало му се всѣки мигъ, че кракътъ му ще стжпи на праздно — и той ще потъне нѣкжде. Отгоре не падала вече никаква свѣтлина. Момъкътъ усѣтилъ страшна умора и се спрѣлъ на едно стжпало — да се поотмори.

Но въ това време внезапно му причернѣло предъ очитѣ. По стълбата се понесълъ отгоре силенъ студень вѣтеръ, задухалъ бѣсно и откжсналъ княза отъ стжпалото, на което стоелъ.

Момъкътъ усѣтилъ, какъ лети надолу низъ стълбата, безъ да може да се хване о стената. Разтре-

перанъ отъ страхъ, той едвамъ успѣлъ да се задържи на една по-широка площадка и да опре ржце о канарата.

Но вѣтърътъ продължавалъ да съска и да пронизва тѣлото му съ ледени игли. Князътъ се вкопчалъ о стената и цѣлъ треперѣлъ. По едно време видѣлъ, какъ наченали да плуватъ надъ него два пламъка, които идѣли изъ отзадъ, нѣкжде отъ далече. Тѣ се ту усилвали, ту ослабвали. Ту се приближавали, ту се отдалечавали.

И князътъ зачулъ гласъ, който пѣлъ спокойно нѣкжде задъ него :

„О, непознати рицарю ! Тука е опасно. Обърни се, та вземи моята свѣтяща раковина — да видишъ, какво има на пжтя ти!“

Тая пѣсенъ прозвучала като спасение за уплашения князь. Той билъ наистина въ непознато подземно царство, дето можель да стане примамка за смъртта. Невидимата мома, която пѣла, била готова да му даде своята раковина, съ която да освѣти пжтя си низъ тъмната стълба.

Но той си спомнилъ веднага следъ това предпазването на магьсницата и решилъ да се не обръща. Тогава гласътъ ослабналъ, съвсемъ заглѣхналъ, и свѣтлината изчезнала. По стълбата притъмнѣло отново.

18. ЗА ЧЕРТОГА НА НАСЛАДАТА

Князътъ наченалъ пакъ да слиза по стрѣмнитѣ стжпала. Но сега той вървѣлъ по-спокойно, па и стжпалата ставали все по-широки. Вѣтърътъ утихналъ. Нѣкжде отдолу почнала да прилива на буйни вълни приятна топлина.

По едно време блеснала силна свѣтлина надъ стълбата. Князътъ видѣлъ, че до него стои отново черниятъ робъ и държи голѣмъ запаленъ факель.

Скоро сжпалата се свършили, робътъ изчезналь, а князътъ се озоваль въ голѣмия подземень дворець на чумата.

Той влѣзълъ въ единъ широко чертогъ, цѣль наикиченъ съ позлатени човѣшки скелети. На нѣкои отъ черепитѣ имало царски корони, на други — рицарски шлемове, а на трети — лаврови вѣнци. Тия скелети били наредени единъ до другъ по стенитѣ. Около ржцетѣ и нозетѣ имъ се обвивали пѣстри змии, а изъ очитѣ и устата имъ пълзѣли скорпиони.

Други скелети били сложени на столове по чертога. Тѣ седѣли като живи хора, само че си не приказвали. Нѣкои били наметнати съ царски багренници и държели съ костеливитѣ си ржце жезли. Надъ коститѣ на други се виждала ржждясала броня: тѣ държели мечове и копия. А трети седѣли предъ една маса, наведени надъ голѣми книги, като че ли четатъ или пишатъ.

Всрѣдъ чертога имало голѣмъ погребалень ковчегъ отъ черенъ гранитъ. На похлупака му се виждала златна чаша, а на нея пишело:

„И мало и голѣмо дири само мене;
о, рицарю, снагата ти е още млада,
вижъ — колко души паднаха сломени:
въ борба за мене станаха на прахъ.
Взemi me: мойто име е Наслада —
ти мина презъ нечувани промѣни,
но не разбра, какво е страхъ.“

Князътъ прочель тия редове, погледналь още веднъжъ голѣмата златна чаша и си помислилъ:

— Тоя надпись лъже. Азъ минахъ, наистина, презъ много промежди, докле стигна тоя чертогъ, но не мога да кажа, че не съмъ се бояль. Помня много добре, че на нѣколко пжти се уплашихъ здраво. Па и защо ми е наслада? Не всичко, за

което копнѣе цѣлъ свѣтъ, си струва труда — човѣкъ да се бори и страда за него. Мене ми трѣбва да видя чумата: за това съмъ дошълъ.

И той прекосилъ голѣмия чертогъ, па миналъ по-натамъ, накждето водѣлъ единъ широкъ коридоръ.

19. ЗА ЧЕРТОГА НА СКРЪБЪТА

Въ края на коридора се отворила нова врата и князътъ влѣзълъ въ втори чертогъ. Стенитѣ били облепени съ черно кадифе, подътъ — постланъ съ дебелъ губервъ, на който се виждали изтъкани жълти човѣшки черепи върху черно дъно.

До стенитѣ имало голѣми престоли отъ слонова кость, украсени съ злато, седефъ и скъпоценни камъни. На тѣхъ седѣли замислени хора — момци, мже и старци, — все облѣчени въ скъпи дрехи.

Тѣ мълчели. Когато влѣзълъ князътъ, всички надигали глави, загледали се въ него, но му не рекли нищо. Тѣлата имъ стоели все тѣй неподвижно, както по-напредъ — само главитѣ имъ се обръщали да гледатъ, какво ще направи момъкътъ. Всичкитѣ приличали на кукли — толкова неподвижно седѣли на своитѣ престоли.

Князътъ ги изгледалъ единъ по единъ. Всички тѣ били умислени, потънали въ дълбока скръбъ. Погледитѣ имъ били погледи на умиращи хора. На главитѣ имъ имало корони, а предъ нозетѣ на всѣкиго блестѣли купчини отъ злато и скъпоценни камъни. Но скръбнитѣ хора и не поглеждали съкровищата.

Всрѣдъ чертога се издигалъ надъ нѣколко стъпала празенъ престолъ. На възглавницата отъ кремова коприна лежела чудно-хубава корона, а до нея — голѣмъ златенъ жезълъ, на върха съ едъръ, черенъ алмазъ.

На едно отъ стѣпалата, що водѣли къмъ праздния престолъ, пишело:

„Ти си влѣзълъ въ тъмното и мълчаливо Царство на Скрѣбъта. Писано ти е, рицарю, да извършишъ славни дѣла и велики подвизи. Тоя скѣпъ жезълъ е отреденъ за юнакъ като тебе, който се не плаши отъ нищо. Нѣма защо да отивашъ понатамъ. Седни на тоя престолъ: ще станешъ царь въ Царството на Скрѣбъта.“

Князътъ прочелъ надписа, погледналъ насѣдалитѣ наоколо хора, па си казалъ на ума:

— Не е за мене тоя престолъ. Не разбирамъ, защо седятъ тукъ тия люде и защо сж толкова умислени. Такива мъртви подданици ми не трѣбватъ. Защо ще ми бжде престолътъ на Скрѣбъта? Азъ съмъ дошълъ да видя чумата, а не да царувамъ надъ кукли.

И той излѣзълъ изъ чертога.

20. ЗА ЧЕРТОГА НА МЖДРОСТЪТА

Предъ княза се прострѣлъ новъ коридоръ — свѣтълъ, постланъ съ бѣли и сини квадратни плочи. Миналъ той по него и стигналъ до трети чертогъ.

Тоя чертогъ билъ дългъ и тѣсенъ — приличалъ на коридоръ. По срѣдата му имало улей, по който течела вода — бистра и студена. Чертогътъ приличалъ на планинска пещера. Стенитѣ били обрасли съ зеленика, едъръ мъхъ и горски цвѣтя. Малкитѣ сини, жълти и бѣли цвѣтове издавали приятна и прѣсна миризма. Въ водата плували разноцвѣтни рибки — златисти, сребристи, червени и бѣли. Князътъ уловилъ една отъ тѣхъ, но тя се веднага превърнала на камъкъ. Хвърлилъ я въ водата — и рибката тутакси оживѣла и почнала да плува.

Накрай чертога се издигала висока попукана канара. Отъ пукнатинитѣ на синкавия камъкъ падали буйни струи вода, а на скалата се виждали издълбани букви, доста заличени отъ водата.

Тамъ пишело:

„Ти не пожела ни Царството на Насладата, ни това на Скръбъта. И добре направи. Но още много изпитни те отчакватъ за напредъ. Къмъ опасни мѣста и при опасни хора отивашъ ти, о непознати рицарьо. За да се защитишъ, пийни отъ тоя изворъ. Той се казва Тайна.“

Князътъ билъ много уморенъ. Той погледалъ извора, па си помислилъ:

— Както съмъ ожаднѣлъ, не е зле да пийна отъ тая вода: тя е бистра и студена. Нѣма да говоря, нито ще се обръщамъ. Пъкъ и водата на Тайната ще ми помогне да не издамъ онова, което зная и което ще науча за напредъ. Като се разхладя, ще потърся отново чумата.

И той се навелъ надъ извора, измилъ се и се напилъ. Но — както се билъ навелъ — сандъчето се изплъзнало отъ чантата и паднало въ водата. Князътъ се дръпналъ веднага и бръкналъ да го извади, но то било тежко и потънало въ кладенеца. Нѣмало никаква надежда да го стигне, защото изворътъ билъ много дълбокъ. По едно време князътъ видѣлъ сандъчето, че блести като малко бисерче нѣкъде къмъ дъното, а следъ това то потънало още по-дълбоко — и той го изгубилъ отъ очи.

Застаналъ момъкътъ до извора на Мждростъта и се умислилъ — сжщо като ония хора, които билъ видѣлъ малко преди това въ съседния чертогъ. Стоелъ той — и не знаелъ, що да прави. Струвало му се, че нѣма защо да върви по-натамъ. Той страшно се наскърбилъ. Почналъ да се ядосва, че не е сдържалъ жаждата си и че е забравилъ за мигъ чантата съ сандъчето.

Въпрѣки строгото напомняне на стария инокъ, князътъ се надявалъ да научи въ двореца на чумата, що да направи съ дяволския брѣмбаръ, за да добие властъ надъ всички духове. Тая надежда го крепѣла въ опасноститѣ и затова бързалъ той да минава отъ единъ чертогъ въ другъ.

Следъ като изгубилъ сандъчето, момъкътъ трѣбвало да се откаже отъ своята надежда. У него останало само ключенцето, крайнитѣ зѣбци на което образували кръстъ. Но защо му е то, когато сандъчето е потънало толкова на дълбоко, че се дори не вижда?

21. ЗА ЧЕРТОГА НА ЧУМАТА

Като мислилъ дълго, князътъ разбралъ най-после, че всичко е изгубено, и решилъ да продължи пътя си. Той миналъ презъ една врата, която зѣбела срещу него, и влѣзълъ въ единъ много голѣмъ чертогъ. Тамъ чумата посрѣщала своитѣ гости. Тоя день било петъкъ — и въ двореца на чумата билъ надошълъ твърде много свѣтъ. Чертогътъ билъ препълненъ. Тамъ се били събрали тази нощъ всички дяволи и дяволици съ дяволчетата си. Имало много магьосници, врачове, знахари и знахарки, чудовища и джуджета. Имало, освенъ тѣхъ, духове на бурята, на болеститѣ, на злополукитѣ — и много други още, които никой не знаелъ какви сж. Всички погледнали очудено княза и никой отъ тѣхъ не можелъ да разбере, какъ е дошълъ този непознатъ рицаръ въ двореца и що дири при тѣхъ. Но момъкътъ ги изгледалъ наредъ и се запжтилъ бавно, съ самоувѣрени стѣпки, къмъ голѣмия престолъ, на който седѣла домакинята — чумата. Тя била сега облѣчена въ царска багреница, а на главата ѝ имало голѣма

корона отъ сребро и седефъ. Тая вечеръ чумата не била толкова грозна, колкото се показвала нощемъ изъ града, дето върлувала и морѣла народа.

Князътъ се приближилъ до престола, спрѣлъ се и погледналъ чумата втречено — право въ очитѣ.

Всички гости и гостенки гледали мълчаливо, за да видятъ, какво ще стане по-нататкъ. Въ очитѣ имъ блестѣло любопитство. Чумата попитала княза, защо е дошълъ и какво ще иска отъ нея. Когато говорѣла, отъ устата и ноздритѣ ѝ излизали дълги зелени и сини пламъци, но тѣ не можели да опарятъ момъка, защото го пазѣли вълшебнитѣ дрехи. Той мълчелъ и спокойно чакалъ. Чумата го втори пжтъ запитала, какво дири въ двореца ѝ. Момъкътъ и тоя пжтъ не отговорилъ. Тогава тя се ядосала и му гнѣвно заповѣдала — или да отговори, или да напусне веднага двореца. Но князътъ все мълчелъ и я гледалъ. Като видѣли това, всички, които били събрани въ чертога, почнали да крѣскаатъ и да се заканватъ на рицаря, но чумата имъ дала знакъ да млъкнатъ и съ спокоенъ гласъ се обърнала къмъ княза. Тя му рекла :

— Непознатъ рицарьо ! Азъ разбирамъ, че си смѣлъ, защото не си се побоялъ да дойдешъ отъ далечния край, дето се намира твоео царство, въ този чуденъ замъкъ, къмъ който се минава презъ много голѣми премежди и опасности. По всичко виждамъ, че разбирашъ и отъ магия, защото иначе не би се сдобилъ съ тия вълшебни дрехи и съ чудотворния костенъ мечъ. Азъ познавамъ, че си единъ отъ странствуващитѣ рицари на Черната Перуника, защото виждамъ на лѣвото ти рамо образа на перуника, направенъ отъ черни алмази. Тѣзи мои почитаеми гости сж се събрали тази вечеръ въ двореца ми на угощение, защото ще сгодявамъ дъщеря си. Тя ще си избере оногова, който ѝ се хареса. Ти си

достоеенъ гостъ и азъ те поканвамъ да останешъ тѣзи три нощи — да се веселишъ съ насъ.

Като казала това, чумата седнала отново на своя престолъ, а князътъ се отдалечилъ.

22. ЗА УГОЩЕНИЕТО ВЪ ДВОРЕЦА НА ЧУМАТА

Момъкътъ полюбопитствувалъ да види, какво ще се случи подиръ това, затуй останалъ въ чертога, макаръ че гоститѣ на чумата му се не харесвали. Тѣ го наобиколили и почнали да го разпитватъ, като че ли сж яли и пили съ него цѣли години подъ редъ. Той мълчелъ. На нѣкои се усмихвалъ, а на други отговарялъ съ ржце.

По едно време въ дъното на чертога се отворила голѣма врата и на прага застанало черно джудже, облѣчено въ копринени дрехи. То държело дълга

пръчка отъ сребро, на края съ прилепъ отъ черна кость. Джуджето се поклонило на гоститѣ и тѣ се запжтили къмъ вратата.

Князътъ тръгналъ съ тѣхъ. Всички се блъскали, всѣки бързалъ да излѣзе напредъ. Влѣзли въ една дълга и широка трапезария, дето имало наредени голѣми маси, покрити съ черно сукно, а на блюда отъ черупки на костенурки черни слуги въ червени дрехи слагали горещи ястия. Всѣки сѣдалъ тамъ, дето му покаже една висока, черна дяволица съ два позлатени рога на главата. На княза се паднало да седне между две магьосници — една стара и една млада, а срещу него седѣлъ едъръ брадатъ дяволъ и държелъ дълъгъ меденъ тризбецъ. Сложили много гостби, но тѣ се видѣли на княза гнжсни и той не пожелалъ да яде. Сторило му се, че ястията сж сготвени отъ човѣшко месо и кръвъ. Затова ядѣлъ само хлѣбъ, но още при първата хапка разбралъ, че въ хлѣба нѣма ни зрънце соль. По едно време намѣрилъ въ залъка си нѣщо, което намирисвало на кръвъ — лигаво и кисело. Догнжсѣло го и той престаналъ да яде. Чернитѣ слуги шетали усърдно и пълнѣли всѣко праздно блюдо. Тѣ поднасяли и вино въ човѣшки черепи, но то било кисело, та князътъ не можелъ да сръбне повече отъ глътка. А всички други лакомо ядѣли и пиели — и хвалѣли вкуснитѣ ястия и приятното вино. Много отъ тѣхъ се дори рано-рано напили и почнали да пѣятъ.

Магьосниците, между които седѣлъ князътъ, го мислѣли, че е глухонѣмъ. Тѣ го подсѣтили съ знакъ, че трѣбва да изеде всичко сложено и да си изпие виното, за да не оскърби и разгнѣви царицата чума. Но той направилъ знакъ, че не е гладенъ, и тѣ изели неговитѣ ястия и си сподѣлили виното му. Вечерята траяла дълго. Гоститѣ били много лакоми. Едни ядѣли и пиели, други пѣели, трети си приказвали и се смѣели. Когато се свършила вечерята,

дветѣ магьосници, които седѣли отъ дветѣ страни на княза, се сжщо заприказвали. Тѣ говорѣли високо: мислѣли си, че рицарьтъ не чува. А той слушалъ всичко и запомнялъ.

23. ЗА РАЗГОВОРА НА МАГЬОСНИЦИТѢ

— Отъ кжде си ти, сестрице? — попитала старата вещица момата.

— Презъ деветъ морета съмъ дошла, — отвърнала младата магьосница. — Азъ съмъ отъ оная земя, дето хората впрѣгатъ охлюви да оратъ.

— Тѣй ли? Ти си тогава много отъ далече.

— А ти отъ кжде си, сестро? — попитала момата.

— Азъ дойдохъ презъ четири планини. Въ нашата земя вали отъ три години огненъ дъждъ, та хората нѣма що да ядатъ. Дошла съмъ да се помоля на Великия Духъ на Вѣтъра да пропжди тоя дъждъ отъ моята нива, та да се роди жито. Ще го продавамъ по жълтица зърното, та ще имамъ цѣла плевня жълтици. А ти защо си дошла, сестрице?

— Защо ли? Отъ година време ни налетѣха щъркели, голѣми като мечки и гладни като просяци. Изедоха всичкитѣ ни охлюви. Та съмъ дошла да питамъ, нѣма ли срѣдство да ги изморимъ.

— Ще се намѣри, сестрице, — рекла вещицата. — Но кой да ти го каже? Додето едно време Великиятъ Дяволъ идваше на сборищата, всичко ни казваше и намъ бѣ драго да му служимъ. А сега? Кой да ни посъветва, като го нѣма?

— Да, — рекла съ въздишка момата, — нѣма го. Отъ деня, когато го затвориха въ брѣмбарска черупка, всичко трѣгна на опаки. Нѣма вече редъ, по свѣта — всѣки прави каквото му хрумне.

— Това щѣхъ да река и азъ, — добавила старата. — Всички вилнѣятъ, никой си не гледа работата. Но скоро ще се свърши безредицата. Още три дѣня има да почакаме. Ако до тогава Великиятъ Дяволъ не смогне да се освободи нѣкакъ отъ магята, ще избератъ на негово мѣсто другъ.

— Тѣй е, — рекла младата магьосница. — Но какъ да се освободи? Кой може да му помогне?

— Мжчна е тая работа, — казала бабата. — Духътъ му е затворенъ въ черупка на брѣмбаръ. Ако улови нѣкой опитенъ магьосникъ брѣмбара, той ще му кръстоса нозетѣ и ще залепи тамянь върху щита на гърба му, дето е изобразена двурогата глава; тогава духътъ ще се освободи. Но това може до стане чакъ на четиридесетия дѣнь. Па и магьосникътъ ще поиска сигурно голѣми обещания отъ Великия Дяволъ срещу тая помощъ. Той нѣма да му даде черупката, докле оня му се не закълне, че ще изпълни обещанията си.

— Тѣй ли? — попитала зачудено момата. — Ами защо му е черупката отъ брѣмбара, когато духътъ е свободенъ?

— Защо ли? — рекла вещицата. — Ти си още млада, та не знаешъ тия работи. Ако магьосникътъ задържи черупката, той ще може да затвори въ нея когато си иска Великия Дяволъ. А ако оня я вземе отъ него, ще я изгори на огънь отъ смърчово дърво, върбови клони и сухи листа отъ кукурякъ. Тогава магята ще се разтури.

— Та не може ли да се намѣри нѣкжде тоя брѣмбаръ? — запитала младата магьосница.

— Още не е намѣренъ, — отвърнала бабичката. — Колко магьосници го търсятъ! Никой не може да го намѣри. Па има и друго: на чумата се като че ли не ще, Великиятъ Дяволъ да бжде свободенъ. Тя крои нѣщо, но какво крои — не мога още да разбера.

— Ами да речемъ, че Великиятъ Дяволъ се освободи. Защо му е да дава обещания на оногова, у когото е черупката? Не може ли да прати нѣкой дяволъ да му я отнеме?

— Не бива, сестрице, не бива. Магията нѣма да се развали, ако черупката бжде взета на сила, съ измама или съ кражба. Оня, който е освободилъ духа, трѣбва да я даде доброволно на дявола.

24. ЗА ДЪЩЕРЯТА НА ЧУМАТА

Като слушалъ тия думи, князътъ се ужасно ядосалъ, че е изпусналъ сандъчето съ дяволския бръмбаръ.

— Каква властъ щѣхъ да имамъ, — си казвалъ той на ума, — ако бѣше у мене онова сандъче! Що ми трѣбваше да пия отъ водата на оня проклетъ изворъ, който сякашъ на подигравка е нареченъ — Богъ знае отъ кого — Изворъ на Мждростъта!

Въ това време засвирила музика. Чернитѣ завеси на стаята се дръпнали и се показали свирачитѣ. Тѣ били червенокожи, жълтокожи и чернокожи; нѣкои — голи, други — облѣчени съ звѣрски кожи, трети — накичени съ пера. Едни свирѣли съ дълги пищяли отъ човѣшки кости, други надували гайди, трети удряли тжпани съ кости отъ човѣшко бедро.

Нѣколко джуджета клатѣли въ това време човѣшки и маймунски скелети, по чиито ребра и челюсти висѣли накачени звънци и звънчета Три-четири маймуни свирѣли на гждулки, върху които имало опъната крокодилска кожа. Десетина сухи дяволи стържели на цигулки, чиито струни били навити на тигрови зжби.

Чувала се ужасна мелодия — нѣщо гръмливо пискливо и нестройно. На дяволитѣ и магьосницитѣ,

тая музика се харесвала, но князът не можел да я търпи — главата го заболявала, като я слушалъ.

Той си отдъхналъ, когато свирачитъ спрѣли и завесата се спуствнала отново.

Тогава се отворила друга врата — и отъ тамъ влѣзла дъщерята на чумата, която водѣли два дявола, облѣчени разкошно. На главитѣ и на двамата имало — между рогата — по единъ запаленъ факелъ, който се крепѣлъ на сребърна корона. Факелитѣ издавали мъждива червена свѣтлина и голѣмъ пушекъ. Отъ тѣхъ летѣли по въздуха сажди.

Дъщерята на чумата била голѣма хубавица — поне тѣй се сторило на княза — и това го много зачудило. Тя била по-хубава отъ всички царкини на земята. Приличала не на чумина дъщеря, а на ангелъ. Облѣчена била въ тъмно-морави дрехи, на шията ѝ висѣли шесть бисерни огърлици — коя отъ коя по-голѣми, а надъ буйната ѝ коса блестѣла коронка отъ червени и бѣли корали, стегнати съ златни и сребърни жици, въ видъ на цвѣтя и листа.

Когато князътъ я видѣлъ, сърдцето му затупкало, като че ли дълго време я е очаквалъ. Той се почудилъ на себе си и не можалъ да разбере, защо става това.

25. ЗА ГОДЕЖАРИТЪ

Дъщерята на чумата влѣзла тържествено и бавно изгледала всички гости. Тѣ се раздѣлили на две, за да ѝ сторятъ пжтъ. Момата минала между тѣхъ, като се покланяла на лѣво и на дѣсно, и отишла, та седнала на единъ високъ столъ.

Тогава гоститѣ се размѣстили. Отъ дѣсно на стола застанали мжжетѣ, а отъ лѣво—женитѣ. Всички се разприказвали — дигнала се голѣма глѣчка. Нѣкои се дори карали, кой знае защо.

По едно време се явило сжщото джудже съ жезъла, което било поканило гоститѣ въ трапезарията. То направило особенъ знакъ съ своя жезълъ — и всички млѣкнали. Дошло било време — дъщерята на чумата да си избере мжжъ, за да се сгоди за него. Магьоснитѣ, дяволитѣ и другитѣ годежари почнали да си подрѣпватъ дрехитѣ, да си засукватъ мустацитѣ и оправятъ брадитѣ — дано се харесатъ на момата. По всичко се виждало, че всѣки смѣта за много висока честь — да стане зетъ на царицата-чума. Нѣкои дори наизвадили огледала и почнали да се оглеждатъ.

Въ това време джуджето направило новъ знакъ съ жезъла. Дошълъ мигътъ за изборъ. Всѣки отъ мжжетѣ трѣбвало да мине предъ гоститѣ, да цѣлуне ржка на царкинята и да отговаря на въпроситѣ, които тя ще му зададе.

Всички се блѣскали, — кой да мине по-напредъ. Князътъ останалъ най-назадъ отъ всички. Минавали замислени магьосници въ скжпи дрехи, везани съ

златни жици, или наметнати съ тежки мантии, подплатени съ свила, — навъсени дяволи въ пѣстро облѣкло, съ жезли, вили или тризбци въ рѣка, — ухилени знахари съ дебели кожуси, — врачове, облѣчени въ източна премѣна, съ голѣми копринени

чалми, накичени съ скъпоценни камъни; следъ тѣхъ се изреждали едно по едно какви ли не джуджета — кормести или костеливи, едни — като жаби, други — като комари, облѣчени въ дълги дрехи отъ кашмирска вълна; — смѣшници, прилични на маймуни, съ облѣкло на половина зелено, а на половина кърмазено, съ широкополи шапки, укичени съ голѣми рошави пера отъ камилска птица; подиръ тѣхъ дохождали малки духове на Земята — съ брада, петъ пѣти по-дълга отъ тѣхъ, съ голѣма глава и дълъгъ червенъ носъ; тѣ били наметнати съ дрехи, прилични на отровни гѣби: червени, съ бѣли топчета; сетне идвали високи духове на Огъня, обрасли съ дълги жълти косми; наметалата имъ били

огнено-червени, разцепени и развѣяни на страна; после минавали бледни духове на Водата, облѣчени въ коприна, която се прелива като седефъ; косата имъ била украсена съ корали, а брадата — съ морски звезди и водни охлювчета; идвали най-сетне различни духове на Въздуха, Бурята, вѣтроветъ, пожаритъ, болеститъ, бедитъ, злитъ срещи — и много още, които князътъ не можелъ да следи и запомня.

26. ЗА ГОДЕЖА

Всѣки отъ тия годежари се спиралъ предъ царкинята-чума, ухилвалъ ѝ се, говорѣлъ ѝ усмихнато, като правѣлъ при всѣка дума дълбокъ поклонъ и я гледалъ хитро въ очитъ, за да разбере, дали ѝ се е понравилъ. Момата се покланяла леко на всѣки отъ тѣхъ и му давала знакъ да отмине.

Тѣй се изредили всички. Дъщерята на чумата не избрала никого. На прѣста ѝ още стоелъ голѣмиятъ златенъ прѣстенъ съ изображение на човѣшки черепъ и съ два рубина въ очнитъ дупки. Отъ всички мжже не билъ миналъ само князътъ. Той стоелъ и не знаелъ — да отиде ли при царкинята, или — не.

Всички гости гледали къмъ него. Царицата-чума го укорявала съ погледъ за неговата нерешителностъ, па и дъщеря ѝ поглеждала отъ време на време къмъ него. Той разбралъ, че трѣбва да отиде, за да не оскърби домакинята.

Съ решителни крачки се приближилъ момъкътъ къмъ стола на царкинята, цѣлуналъ ѝ ржката и я погледналъ въ очитъ. Тя му се сторила отъ близо още по-хубава. Той се изчервилъ отъ смущение и си навелъ погледа надолу.

Момата запитала княза, кой е. Той показалъ мълчаливо образа на черната перуника на лѣвото си рамо и своя коженъ мечъ. Момата кимнала одобри-

телно съ глава. После го запитала, отде иде. Той посочилъ съ ржка нагоре, а после поклатилъ китката си: искалъ да каже, че е пжтувалъ дълго, защото е отъ далечно царство. Момата одобрила и това. Сетне запитала княза, като го погледнала втренчено въ очитѣ, би ли ималъ смѣлость да живѣе съ нея въ подземното царство, дето е страшно, па и животътъ не е като на земята. Момъкътъ хваналъ дръжката на меча си, направилъ твърда крачка напредъ и погледналъ момата упорито въ очитѣ. Ней се харесало и това. Най-после, като се поза-смѣла, запитала го, защо мълчи: нѣмъ ли се е родилъ, отсетне ли е онѣмѣлъ, или е далъ дума да не говори известно време. Князътъ си кръстосалъ двата показелца предъ устнитѣ, а после ги раздѣлилъ и пакъ посочилъ образа на перуниката и меча си. Отъ тоя знакъ всички разбрали, че — додето рицарътъ носи бронята и меча, той е длъженъ да не проговорва дума.

Дъщерята на чумата се съгласила и съ това. Сетне извадила пръстена отъ пръста си и го сложила на пръста на княза. Той ъ поблагодарилъ съ поклонъ, но нѣмалъ свой пръстенъ — да ъ даде въ замѣна: и презъ умъ му не минавало дори, когато тръгвалъ отъ бащиното си царство, че ще се сгодява, та да си вземе пръстенъ.

А момата очаквала мълчаливо.

Па не само тя, а и майка ъ, че дори и гоститѣ разбрали смущението на рицаря. Женитѣ го съжалявали съ погледи, а мжжетѣ почнали да се побутватъ единъ другъ, подсмивали се злобно и подхвърляли:

— Я го вижте — тоя годеникъ: дошълъ е на годежъ безъ пръстенъ!... Хи-хи-хи! Ха-ха-ха!... Безъ пръстенъ!....

Тѣ говорѣли така, то се знае, отъ зависть.

27. ЗА ПРЪСТЕНА НА РИЦАРЯ

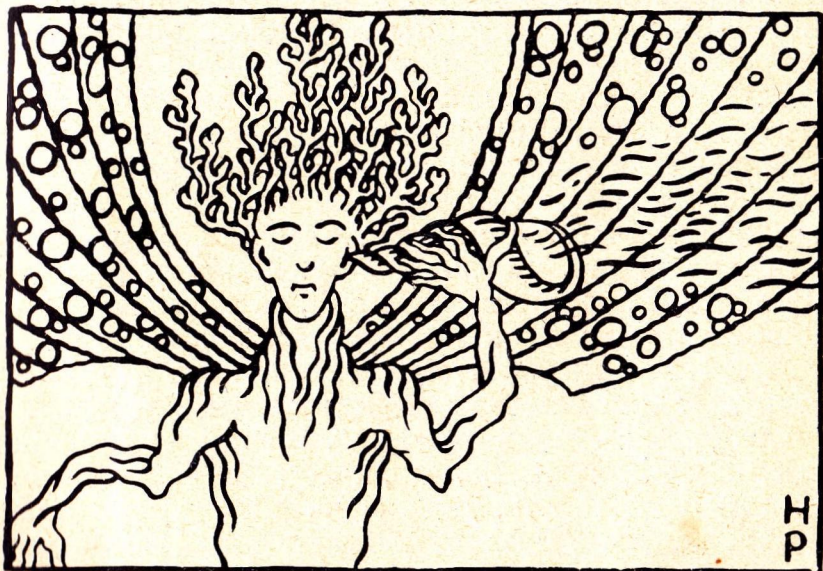
Но ето че — докле мжжетъ се подигравали на княза — изведнъжъ излѣзълъ, сякашъ изъ земята, она снаженъ черенъ робъ, който държелъ коня на момъка и го билъ довелъ въ двореца.

Той поднесълъ на своя господарь кутия отъ черна кость. Князътъ я отворилъ — и що да види? Въ нея блесналъ, като голѣма звезда, златенъ пръстенъ съ аметистъ въ срѣдата, а наоколо — съ алмази.

Всички гости загледали очудено. Разбрали, че рицарътъ е магьосникъ, щомъ има такава таинствена прислуга. Никой не шъпнѣлъ, никой не отварялъ уста. И мжжетъ и женитъ гледали като поразени.

Въ това време робътъ изчезналъ, както се билъ явилъ, а князътъ сложилъ пръстена на пръста на царкинята, хваналъ я подъ ржка и, тъй заловени, обиколили чертога, а всички гости ги поздравили. Пръстенътъ, който младиятъ рицаръ подарилъ на своята годеница, блестѣлъ толкова силно, че всички свѣтилници на голѣмия чертогъ помръкнали предъ сиянието му. Князътъ билъ въ тоя мигъ толкова щастливъ, че забравилъ и опасното царство, въ което се намиралъ, и дяволския брѣмбѣръ, що билъ изгубилъ, и вълшебния конь, и черния робъ, па и самата магьосница, която му дала чудотворната рицарска премѣна. Той забравилъ за мигъ — може да се каже — дори и дветъ обещания: да се не обръща назадъ и да не проговорва дума. Но тъй станало тогава, че годеницата му мълчела, та не дошло редъ и той да продума, нито пѣкъ потрѣбвало да се обърне. Па и скоро подиръ това князътъ се опомнилъ и решилъ да не забравя вече обещанията си.

Следъ като годежътъ билъ свършенъ, почнало ново угощение — много по-разкошно отъ вечерята. Джуджетата се разшетали отново. На гоститѣ наливали черно и жълто вино — и тѣ пиели непрестанно, додето всички се напили — и мжже, и жени, и деца. Великиятъ Духъ на Водата — младъ човѣкъ — не искалъ да пие. А князътъ само сръбвалъ отъ време на време — и то много малко, колкото да не оскърби годеницата си и майка ѝ. Клонѣло къмъ полунощъ. Царицата-чума излѣзла съ своята дъщеря и съ дяволитѣ-царедворци, за да разпоредятъ да се приготвятъ легла и стаи за гоститѣ. Три деня и три нощи трѣбвало да продължава годежниятъ празникъ съ угощението. Князътъ останалъ самъ при гоститѣ. Тѣ пѣли нѣкакви дивашки пѣсни — луди и крѣсливи; дерѣли си гърлата, изплезвали

езици, кривѣли си лицата като маймуни, закачали се. Грозната музика засвирила отново, мжжетѣ и женитѣ почнали да танцуватъ и да се кълчатъ.

Само Великиятъ Духъ на Водата седѣлъ замисленъ, не говорѣлъ съ никого, а само отъ време на време допиралъ до ухото си дълга позлатена раковина.

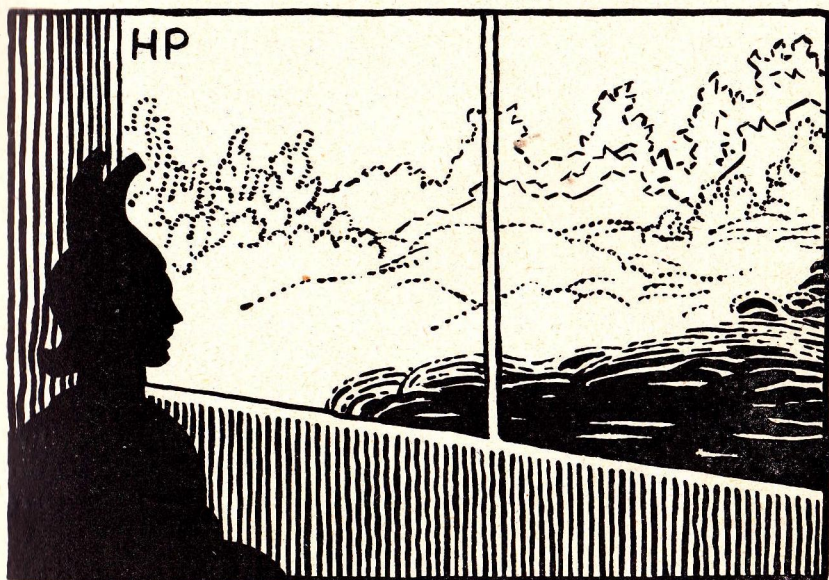
28. ЗА ВЕЛИКИЯ ДУХЪ НА ВОДАТА

Князътъ гледалъ наоколо си разсѣяно. Всичко му се виждало глупаво. Искало му се да се махне, но нѣмало какъ да направи това: трѣбвало поне да се сбогува съ чумата и дъщеря ѝ, за която се тѣй безразсѣдно сгодилъ.

По едно време Великиятъ Духъ на Водата се приближилъ до него и тихо му казалъ: „Непознати рицарьо! Осмѣлявамъ се да измоля отъ тебе една голѣма услуга. Азъ съмъ синъ и наследникъ на Великия Морски Царь. Съ тази раковина слушамъ всичко, що става въ морето. Тази вечеръ чухъ, че моятъ баща билъ на смъртно легло: единъ водолазъ го билъ ранилъ — и раната изглежда неизцѣрима. Лудостъ е да се надявамъ, че на своята колесница, впрегната въ делфини, ще мога да стигна на време до двореца на Морския Царь. А азъ съмъ наследникъ на престола и трѣбва да приема короната и жезъла отъ ржцетѣ на умирающия си баща, иначе се лишавамъ отъ царска властъ. Зная, че рицаритѣ на Черната Перуника иматъ мечъ, се който извикватъ веднага най-бързия конь. Азъ нѣма да се бавя въ двореца на баща си. Помогни ми, като ми отстѣпишъ своя мечъ само за една нощъ, и азъ ще ти се отблагодаря съ каквото мога“. На княза дожалѣло за Великия Духъ на Водата, като го чулъ, че говори тѣй. Той веднага откачилъ мечъ си и му го препасалъ на бедрото. Духътъ изчезналъ въ сжщия мигъ.

Когато минало полунощъ, въ чертога влѣзли чернитѣ слуги на чумата и поканили гоститѣ да се разотидатъ да спятъ. За всѣкиго имало отдѣлна стая: толкова много стаи имало въ подземния дворець.

Княза отвели шестима разкошно облѣчени слуги въ една голѣма спалня, богато украсена. Тамъ имало хубаво легло съ черенъ коприненъ балдахинъ и презъ единъ голѣмъ прозорецъ се откривала нощна гледка. Таинствено блестѣли, съ нѣкаква особна

свѣтлина, невидени за княза полета, планини, езера и гори: това било подземното царство, дето живѣятъ всички духове, които сж на земята невидими.

29. ЗА СТРАШНИТЪ ПАЗАЧИ НА СПАЛНЯТА

Слугитѣ на чумата си отишли.

Князътъ билъ страшно изморенъ отъ дългия пжтъ и отъ онова, що станало въ двореца. Той се просналь на леглото, както билъ облѣченъ, ала не можаль да заспи.

Много чудни нѣща станали съ него тия дни, много ново видѣль и чуль, та още не можель дори

да повърва, че всичко това е истина, а не нѣкакъвъ чудноватъ сънь. Главата го болѣла — може би отъ виното, може би отъ глѣчката и проклетата музика, а може би и отъ умора.

По едно време се отворила вратата, влѣзла дъщерята на чумата, пожелала лека нощъ на годеника си, като го цѣлунала нѣжно, и си отишла.

Когато останалъ самъ, князътъ угасилъ свѣтилника, но решилъ да не спи, а само да дрѣмне малко. Нѣкои нѣща въ тая спалня го уплашили, а други му се видѣли много чудновати. Тѣй, за примѣръ, когато седналъ на единия край на леглото, то се тутакси разцепило на две и подъ него зѣйналъ голѣмъ отворъ — нѣщо като дълбокъ кладенець. Малко останало — князътъ да падне въ него. Той скочилъ — и дупката се затворила. Запалилъ свѣтилника, но не видѣлъ ни следа отъ нѣкакъвъ процепъ на пода. Станалъ. Но щомъ се доближилъ до единъ отъ жглитѣ, видѣлъ тамъ — неподвижно изправенъ — единъ грамаденъ черенъ човѣкъ, чиито очи свѣтѣли въ мрака. А после забелязалъ, че въ всѣки отъ четиритѣхъ жгла на стаята стои такъвъ великанъ. Тѣ се не виждали, когато се запали свѣтилникътъ, но щомъ се угаси, очитѣ имъ почвали да свѣтятъ. Князътъ виждалъ добре, какъ при дишането имъ се повдига грѣдниятъ кошъ, и чувалъ, какъ тежко пращятъ ребрата имъ, когато вдишатъ и издишатъ.

По едно време, като си вдигналъ случайно очитѣ нагоре, момъкътъ видѣлъ, че на покрива се отваря безкрайна квадратна дупка; сторило му се, че нѣкакви странни сжщества слизатъ и се качватъ по назжбенитѣ ѝ стени. Какви сж тѣ, той не можель да опредѣли, но тукъ-таме въ дупката се виждали нѣколко пламъчета, които блесвали и пакъ угасвали

30. ЗА РИЦАРЯ НА МРАКА И ПАЖА НА ГРЪХА

Както се билъ загледалъ нагоре, князътъ чулъ стъпки, които идѣли къмъ него отъ всички страни на стаята. Огледалъ се, но не можалъ да види нищо. А чудноватитѣ сжщества, които мѣнѣли своя изгледъ, все слизали и се качвали по жбцитѣ на високия отворъ. Чувало се, какъ дращатъ съ нокти по стената. Нѣкои дори се толкова приближили до него, че той можелъ да ги разгледа: едни приличали на грамадни мравки, съ очи като стъквени кълба; люспитѣ имъ свѣтѣли като стомана. Други наподобявали скакалци, но изъ устата имъ се подавали навънъ дълги заострени жби; трети били като хвърковати змии — тѣ се носѣли въ въздуха надъ самия него и отъ тѣхъ излизала отвратителна миризма.

Князътъ не билъ толкова смѣлъ, колкото го хвалѣла чумата: той се разтреперилъ отъ страхъ, леденъ трепетъ плъзналъ по гръбнака му; заобиколенъ отъ толкова чудновати сжщества, той решилъ да напусне страшната стая. Но щомъ стигналъ до вратата, видѣлъ, че отъ четиритѣхъ жгла тутакси наизлѣзли чернитѣ хора и се спрѣли всрѣдъ стаята съ извадени мечове. Князътъ потърсилъ меча си, но си спомнилъ, че не е у него. Той се още повече уплашилъ. Натисналъ ключалката, но вратата била заключена. Спрѣлъ се до вратата — и не знаелъ въ своето отчаяние, що да прави. Въ това време чернитѣ великани скрили своитѣ мечове и си отишли по мѣстата.

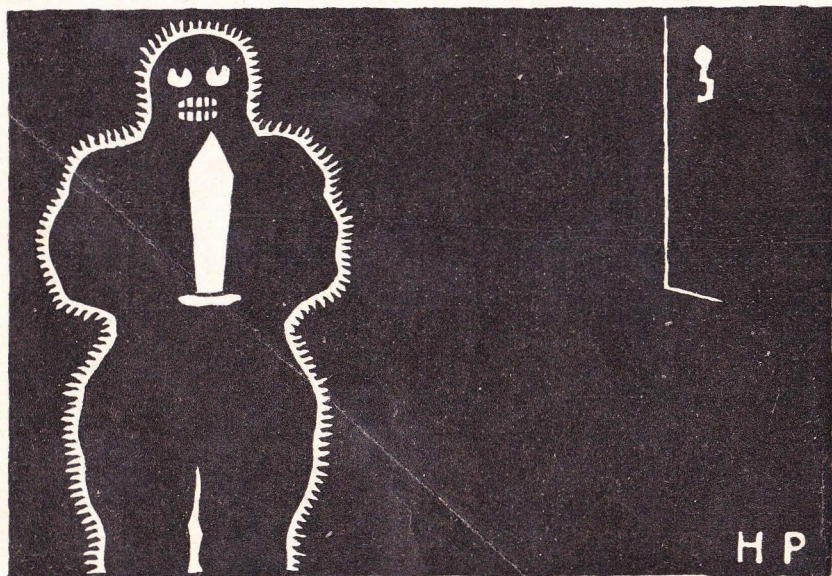
Князътъ разбралъ, че е затворникъ на чумата; трѣбвало да остане, защото не можелъ да измисли никакво срѣдство да избѣга.

Той седналъ до прозореца. Пропѣли първи пѣтли. Силенъ вѣтъръ се задалъ отвънъ и единъ чудноватъ рицаръ миналъ. Той яздѣлъ вранъ конь, въ

ржката си държелъ голѣмъ боздуганъ, облѣченъ билъ въ черна желѣзна ризница, а на главата му имало сребърень шлемъ. Лицето му било замислено, той каралъ коня си бавно. Следъ него препускалъ орженосецъ, яхналъ голѣмъ черень козелъ. Пажътъ билъ младъ, облѣченъ въ пѣстри дрехи. На главата му имало шарена чалма; цѣлиятъ билъ богато укиченъ. Лицето му било засмѣно, той държелъ голѣма китка отъ кукурякъ и орхидеи и говорѣлъ нѣщо тихо на господаря си.

Конницитеѣ отминали бавно и се скрили въ една гжста гора.

Следъ като се изгубили, изсвирилъ рогъ отъ върха на дупката, която била надъ леглото на княза, и единъ отъ четиримата черни исполини се приближилъ до момъка съ изваденъ мечъ и грѣмко казалъ: „Господарьо! Преминаха Рицарьтъ на Мрака и Пажътъ на Грѣха. Изсвири първиятъ рогъ на трѣбача. Моята стража се свърши. Азъ си отивамъ. Какво има да ми заповѣдашь?“

31. ЗА ПОДЗЕМНАТА СТЪЛБА

Князът не отговорилъ на тия думи нищо. Той билъ решилъ да бжде за напредъ внимателенъ и да помни, що е обещалъ на магьосницата.

Когато разбралъ, че нѣма вече работа, черниятъ исполнилъ слѣзълъ въ квадратната дупка, що се отворила подъ леглото на княза, и се изгубилъ, а дупката се затворила веднага следъ него.

Князътъ се успокоилъ. Той дори легналъ на леглото и успѣлъ да си дрѣмне малко. Но сънятъ му билъ лекъ — скоро се събудилъ. Когато станалъ, той натисналъ случайно единия край на леглото и дупката на пода се отворила. Князътъ се навелъ надъ нея и видѣлъ, че надолу водятъ стжпала: първитѣ нѣколко се виждали, а другитѣ се губѣли въ мрака.

Той полюбопитствувалъ да види тая подземна стълба. Слѣзълъ по стжпалата и стигналъ до единъ прустъ, кждето било съвсемъ тъмно и влажно. Почналъ да пипа по стениѣ, но никжде не напипалъ врата. Когато очитѣ му привикнали къмъ тъмнината, видѣлъ, че прустътъ е продълговатъ, стениѣ му сж доста високи и гладки, а подътъ е отъ плочи, наредени като шахматъ. До самитѣ стени тия плочи се сглобявали тѣй, че образували по единъ голѣмъ черенъ квадратъ, всрѣдъ който се забелязвала плоча съ по-свѣтълъ цвѣтъ.

Както разглеждалъ стениѣ и пода, князътъ стжпилъ на една отъ тия свѣтли плочи. Ненадейно цѣлиятъ прустъ се разклатилъ, всички плочи почнали да подскачатъ, а въ стената паднала бавно къмъ пода една отвесна преграда, та се отворила врата. Преградата изчезнала въ пода, като че ли не я е имало. Князътъ се дръпналъ уплашено назадъ. Когато кракътъ му се махналъ отъ свѣтлата плоча, преградата се показала отново изъ пода, дигнала се и бързо затулила отвора.

Всичко това станало тъй неочаквано за княза и толкова го поразило, че той не успѣлъ да разгледа, що има отвъдъ вратата. До колкото можалъ да забележи, тамъ пламтѣль огънь; пламъцитѣ му се извивали право нагоре — червени и ослѣпителни — и ближели каменния потонъ. Такива огнени стълбове имало много — тѣ вървѣли единъ задъ другъ, на две редици, чакъ до края на дългата стая. До стениѣ стоели въоръжени мъже съ медни ризници, като че ли пазятъ огъня. Тѣ изглеждали неподвижни — сякашъ не сж живи, а излѣни отъ металъ.

Имало и друго нѣщо, но князътъ не успѣлъ да го види добре. Сторило му се, че въ дъното на стаята подскача нѣкакво чудовище, прилично на крилатъ козелъ; то танцувало между пламъцитѣ, въртѣло се, политало нагоре.

Колкото и за малко да се отворила тая врата въ стената, отъ нея нахлули въ пруста тежки изпа-

рения, които ударили княза въ главата. Той усѣтилъ, че се задушва; побързалъ да се изкачи по стълбитѣ къмъ спалнята, защото се боелъ, че — ако остане въ пруста — ще умре отъ задухъ.

32. ЗА РИЦАРЯ НА ВОИНАТА И ПАЖА НА ГЛАДА

Когато излѣзълъ изъ подземието, момъкътъ видѣлъ, че тримата черни великани стоятъ до леглото му и гледатъ надолу, къмъ стълбата. Но веднага следъ това тѣ отишли по мѣстата си и отвесниятъ проходъ се затворилъ.

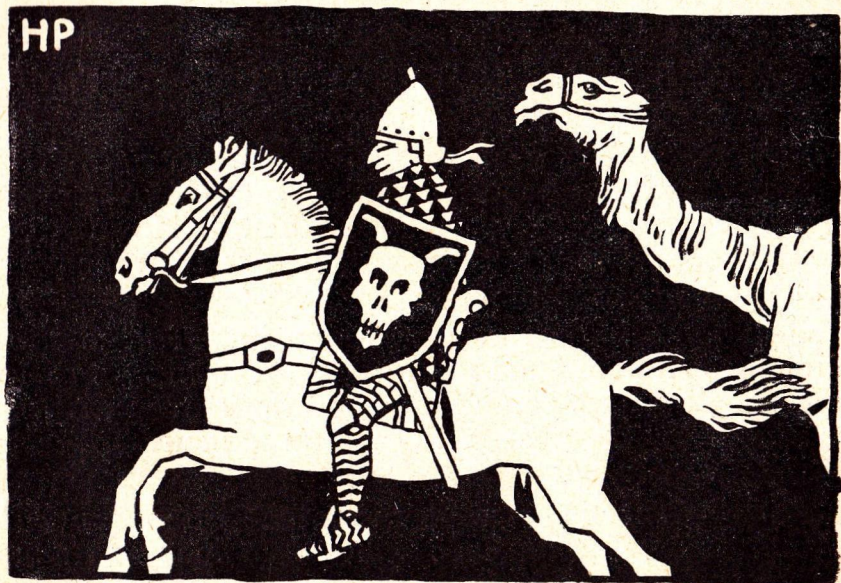
Рицарътъ билъ много изнемощѣлъ. Той се просналь, като мъртъвъ, на леглото и потъналъ въ тежка дрѣмка. Сепналь се, когато пропѣли втори пѣтли. Тогава се чулъ отново шумъ на силенъ вѣтъръ, който свири и бучи.

Князътъ погледналь презъ прозореца и видѣлъ, че минава новъ конникъ, а следъ него препуща пажъ. Тоя рицаръ билъ облѣченъ въ медна броня, на главата му имало златенъ шлемъ, а въ дѣсницата — широкъ кървавъ мечъ. Лицето му било разгнѣвено, той препущалъ силно коня си. Следъ него пролетѣлъ пажъ, възседналь двугърба камила. Той билъ облѣченъ въ дълга жълта дреха, препасана съ вжже; лицето му било грозно и навжсено; въ ржцетѣ си държелъ голѣми везни — и съ прегракналь гласъ разправяль нѣщо на господаря си.

Тѣ скоро изчезнали въ една пѣсъчна пустиня. Следъ като се изгубили, изсвирилъ втори пжтъ рогъ отъ върха на отвесния пробивъ и вториятъ отъ четиримата великани съ изваденъ мечъ застаналъ предъ княза.

Той му рекълъ: „Господарьо! Преминаха Рицарътъ на Войната и Пажътъ на Глада. Изсвири вто-

риягъ рогъ на трѣбача, който бди цѣла ношъ отъ върха на кулата. Моята стража се свърши. Отивамъ си. Какво ще ми заповѣдашъ?”

Князътъ и нему нищо не отговорилъ. И тоя исполинъ слѣзълъ по стълбата на квадратната дупка и се изгубилъ надолу.

33. ЗА ЧЕРВЕНАТА ЖЕНА

Князътъ се спусналъ веднага следъ исполина — да го види, кжде ще влѣзе. Той слѣзълъ бързо по стълбата, озовалъ се въ пруста съ шахматнитѣ плочи, но не видѣлъ никого. Това го зачудило много. Той постоялъ, почакалъ, но никой се не показалъ. Тогава настѣпилъ друга отъ свѣтлитѣ плочи. На отсрещната стена се пакъ открилъ отворъ, който водѣлъ въ нова голѣма стая.

Тоя пжтъ князътъ се не дръпналъ веднага назадъ, а разгледалъ внимателно стаята. Тя била свѣтла. Свѣтлината падала отъ къмъ потона и се струела на вълни. Въ дъното на стаята имало висока каменна маса, а на нея лежелъ мъртъвъ човѣкъ, съвсемъ голъ, съ бледна кожа; дългата му коса падала на кждри по масата, а русата му брада била окървавена.

Около мъртвия мжжъ имало натрупани цвѣта и зеленина. Голѣми китки люлекъ, игличина и момина сълза били наслагани, цвѣнали клонки отъ вишня, слива и зарзала лежели край тѣхъ. А предъ масата играели моми, заловени за ржце. Тѣ се въртели на хоро. По стжпалата, които водѣли къмъ масата, седѣли чернокожи робини и свирѣли на арфи, удряли даарета и пѣели.

Отъ пѣсенята имъ князътъ дочулъ само — „Великиятъ Дяволъ умрѣ. Великиятъ Дяволъ е мъртъвъ“. А наврѣхъ горното стжпало, тъкмо предъ масата съ легналия човѣкъ, танцувала хубава чорноока мома, облѣчена въ червена дреха, съ вѣнецъ отъ трендафили на косата и съ широкъ поясъ. Тя приличала много на младата магьосница отъ двореца и князътъ я дълго гледалъ, но не можалъ да разбере, дали е наистина тя, понеже била далече.

Отъ начало женитѣ не забележили, че вратата е отворена, та ги гледа чужди човѣкъ. Но по едно време червената жена съзрѣла княза и отведнѣжъ спрѣла своя танцъ. Млъкнала музиката. Хороиграчкитѣ се сковали по мѣстата си. Всички загледали най-напредъ момата, а после — княза. Настжпило страшно мълчание. Момъкътъ не знаелъ, що да прави.

Въ тоя мигъ станало нѣщо съвсемъ неочаквано. Легналиятъ мжжъ се бавно изправилъ, седналъ, обърналъ се къмъ отвора и загледалъ княза. Очитѣ му били черни и много голѣми. Тѣ свѣтели като жаравя. Ржцетѣ му били дълги — като на маймуна,

съ ноктести пръсти. Той си сложилъ едната ржка на рамото на червената жена, а съ другата посочилъ къмъ втренчения отъ изненада момъкъ.

Тогава момата тръгнала напредъ, право къмъ отвора. Очитъ ѝ свѣтѣли отъ гнѣвъ. Князътъ я видѣлъ, какъ се приближава къмъ него и трепери цѣла. Тя приличала на очиларка-змия, която се е загледала въ нѣкой гължбъ, смразенъ предъ неподвижния ѝ погледъ; тѣлото ѝ се извивало, ржцетъ ѝ се дърпали и приближавали, нозетъ ѝ се плъзгали безшумно по каменния подъ. Когато стигнала на раздалечъ отъ две-три крачки до отвора, момата се спрѣла, изправила се на пръститъ си и разперила ржце, сякашъ се готви да се хвърли върху момъка.

Той разбралъ тогава, че предъ него не стои приятелката-магьосница, а съвсемъ друга жена — жестока и опасна. Спомнилъ си тогава думитъ на стария изповѣдникъ и се прекръстилъ, като си рекълъ на ума:

— Моля Ти се, Боже, запази ме!

И веднага между него и червената жена се спусналъ черенъ облакъ. Нищо се не виждало отвъде. Князътъ усѣтилъ, че въ сърдцето му се връща предишната бодростъ; кръвта му, която се била като че ли смразила въ жилитъ му, потекла буйно; той отскочилъ и видѣлъ, че изъ подъ пода се издига отново преградата и затваря прохода.

34. ЗА РИЦАРЯ НА СМЪРТЪТА И ПАЖА НА БЕДАТА

Следъ това момъкътъ се върналъ въ спалнята. Тѣлото му още треперѣло, но, като легналъ, поуспокоилъ се.

Минало време. Пропѣли трети пѣтли.

Отново се зачуло, какъ бѣсенъ вихъръ свири и лети къмъ подземния дворецъ.

Трети конникъ миналъ. Той яхалъ сивъ конь, бронята му била посребрена, а шлемътъ — оловно-сивъ. Тоя рицаръ държелъ дълга остра коса. Той каралъ коня си съ умѣренъ ходъ и лицето му било спокойно. Едрата му снага седѣла тежко и неподвижно на седлото; по всичко се виждало, че рицарътъ обмисля нѣщо.

Малко на далечъ отъ него яздѣло голоб라도 русо момче — оржженосецъ, яхналъ бѣлъ слонъ. Момъкътъ билъ облѣченъ въ черни дрехи, надъ които висѣла наметната мрежа; укиченъ съ шлемъ отъ кожа и пѣстри птичи пера, той носѣлъ въ дѣсницата си пѣсъченъ часовникъ. Съ сухъ гласъ тоя пажъ говорѣлъ бавно и размѣрно нѣщо на своя господарь.

Тѣ нагазили въ едно замръзнало езеро и се изгубили.

Тогава протрѣбилъ трети пжть рогътъ на трѣбача, който пазѣлъ двореца на чумата отъ врагове и възвестявалъ всѣко влизане и излизане. Защото тѣзи странни рицари и пажове, както личело по всичко, излизали отъ двореца на чумата.

И ето, че третиятъ черенъ великанъ застаналъ съ изтегленъ мечъ предъ княза и произнесълъ съ твърдъ гласъ следнитѣ думи:

„Господарьо! Преминаха Рицарътъ на Смъртъта и Пажътъ на Бедата. Изсвири за трети пжть трѣбачътъ отъ кулата. Свърши се и моята стража. Азъ цѣла нощъ те пазихъ, но ти не можа да заспишъ. Сега си отивамъ. Какво ще ми заповѣдашъ?“

Князътъ не казалъ и на тоя исполинъ нищо. Стражътъ се изгубилъ. Въ това време почнало да се разсъмва. Вратата на спалнята се отворила. Влѣзли тринадесетъ черни пажа, които носѣли дрехи на младия князь.

35. ЗА НОВИНИТЪ ОТЪ РОДНОТО ЦАРСТВО НА КНЯЗА

Пажоветъ заобиколили княза.

Единъ му полѣлъ да се измие, другъ го избърсалъ, трети му разтрилъ лицето, врата и ржцетѣ съ миризлива мазъ, отъ която му станало добре.

Тѣ поискали да му съблѣкатъ бронята, за да го облѣкатъ въ разкошнитѣ дрехи, що били донесли, но той не далъ. Тогава му облѣкли новитѣ дрехи надъ бронята. Единъ го натъкмилъ, а другъ обърналъ къмъ него огледало отъ излѣскана медъ — да се огледа.

Князътъ билъ премѣненъ въ чудновати дрехи отъ кадифе, коприна и кожа, които падали на много дипли; по тѣхъ висѣли накачени разни украшения отъ злато и сребро — сърдца, звънчета, луници, верижки, топчета и други. Всичко това му се видѣло смѣшно, ала нѣмало що да прави — трѣбвало да се покори на страннитѣ обичаи въ тая подземна страна.

Следъ това пажоветъ украсили момъка съ огърлица отъ едри кжсове коралъ и седефни плочки, а на ржцетѣ му закопчали широки гривни отъ сребро и скжпоценни камъни. Съ тия накити той станалъ още по-смѣшенъ.

Но въ тоя мигъ на момъка не било до смѣхъ. Той се билъ замислилъ дълбоко. Много му се искало да се махне отъ тоя дворецъ, населенъ съ неприятни люде, да се върне въ родната земя, да заживѣе отново като по-рано, да забрави всичко това, което билъ видѣлъ и преживѣлъ, откакъ напусналъ бащиния си дворецъ. Но какъ да излѣзе отъ подземното царство, като му нѣма костениятъ мечъ, съ който би можалъ да извика хвърковатия конь? Князътъ почналъ да се безпокои. До кога да чака

Великия Духъ на Водата? Нѣма ли синътъ на Морския Царь, като наследи бащиния си престолъ, да забрави обещанието си и да се не върне?

Докле момъкътъ размислялъ за всичко това, тринадесеттѣ пажа изчезнали. Съмнало се. Тогава четвъртиятъ черенъ великанъ извадилъ своя мечъ, застаналъ предъ княза и му казалъ съ сухъ гласъ:

„Господарьо! Защо мълчишъ? Всички гости си отидоха. Довечера тѣ ще се събератъ отново въ двореца, но всички сж много наскърбени, че не си поискалъ да кажешъ никому отъ тѣхъ нито една дума. Сега се свърши моята стража и азъ си отивамъ. Какво ще ми заповѣдашъ?“

Но и нему князътъ не отговорилъ нищо.

Исполинътъ се изгубилъ и момъкътъ останалъ самъ. Било вече съвсемъ свѣтло, но слънце нѣмало: въ подземното царство слънце никога не изгрѣва. И князътъ се затжилъ за своята родна земя, дето слънцето е голѣмо и свѣтло, горитѣ — росни, прохладни и зелени, а езерата — бистри, студени и блѣскави. Нищо подобно нѣмало въ подземното царство. Тамъ той виждалъ презъ прозореца вкаменени сиви гори, замръзнали, мъртви езера, широки, каменливи пустини и изгорѣли като пепель полета. Тежка скръбъ го нападнала и той дори заплакалъ. Една едра сълза капнала отъ окоето му.

Тамъ, дето паднала тя, върху голѣмата тигрова кожа, постлана на пода, избухнало изведнѣжъ пламъче — и веднага се явилъ черниятъ робъ, който държелъ юздитѣ на вълшебния конь.

Робътъ се спрѣлъ предъ момъка и го погледналъ зачудено. Очевидно, той го смѣталъ за магьосникъ, а знаелъ, че и магьосниците — като населниците на подземното царство — не плачатъ никога и за нищо.

— Не скърби, господарьо! — рекълъ му робътъ. — Азъ ти нося новини отъ твоята родна земя. Прати

ме нашата господарка, годеницата на Великия Дяволъ, да ти кажа важни нѣща. Твойтъ баща, царьтъ на голѣмата страна, дето зрѣятъ нарове и смокини, се върна тая нощъ отъ война. Чумата вече не мори народа въ онова царство и всички сж щастливи. Но господарката ми поржча да те помоля да се върнешъ бързо, защото баща ти ималъ на гърдитѣ си ужасна рана. Магьосникътъ не можелъ да му помогне съ нищо. Тия дни щѣли да се събератъ лѣкаритѣ и знахаритѣ отъ цѣлата царщина — да видятъ, кой що може да направи. Стариятъ инокъ билъ казалъ, че само ти си можелъ да излѣкувашъ баща си. Господарката ми каза да ти напомня, че следъ седемъ деня се навършва твоето пълнолѣтие, та трѣбвало да се върнешъ въ двореца, защото никой не знаелъ, кжде си се изгубилъ, и всички били отчаяни, че не могатъ да кажатъ на баща ти, кжде си. Тя ме замоли да ти кажа още едно нѣщо. У тебе имало нѣкакво сандъче. Да го не отключвашъ тукъ, а да го отнесешъ на нея.

Като казалъ това, черниятъ робъ изчезналъ.

Князътъ останалъ, като гръмнатъ, на мѣстото си.

36. ЗА РЕШЕНИЕТО НА СЪВЕТА

Да зависѣло отъ момъка, той би тръгналъ веднага, но костениятъ мечъ не билъ у него. Той се замислилъ за баща си, който лежи раненъ — може би на смъртно легло — и не ще дочака сина си. Станало му още по-тежко, като си спомнилъ думитѣ на роба, че само той може да излѣкува царя. Дошло му на умъ и за момата-магьосница, която черниятъ мжжъ нарекълъ годеница на Великия Дяволъ. Тогава му хрумнала неочаквано една мисль: дали момата не е пратила роба да го излѣже, само за да се върне по-скоро и да ѝ даде бръмбара, та тя да освободи годеника си?

Князътъ не знаелъ, дали е право подозрението му, или пъкъ робътъ му е казалъ истината. Но все пакъ, при мисълта, че всичко, що чулъ, може да е лъжа, му олекнало.

Додето мислѣлъ — кое е право и кое — не, въ спалнята влѣзло джуджето съ жезъла, което било поканило вечерята гоститѣ да минатъ въ трапезарията.

То застанало съ почитъ предъ княза, поклонило му се и рекло :

— Господарьо, направете ми честъта да ме последвате. Нейно Величество желае да поговори съ Ваше Височество — ако е възможно — още сега.

Князътъ тръгналъ следъ джуджето.

То го повело; минали презъ много заплетени коридори и стаи, за да отидатъ въ широкия престолень чертогъ, украсенъ разкошно. По стенитѣ му били накачени позлатени скелети на чудовища, които живѣятъ въ чернитѣ гори и горчивитѣ езера на подземното царство. По коститѣ на тия скелети били накачени различни украшения. Отъ потона висѣли огромни полиелеи, направени отъ кости на голѣми чудновати риби, сжщо позлатени и накачени съ издѣлия отъ седефъ, черни кристали, морски звезди, бисерни нанизы и пѣстри мидени черупки. Подътъ билъ постланъ съ дебелы губери, изтъканы отъ шарена морска трева.

Джуджето се спрѣло предъ престола на чумата, която станала, щомъ се приближилъ князътъ. Той ѝ се поклонилъ и цѣлуналъ ржката, която му протегнала.

После му казала :

— Има да ти съобща едно важно решение. Съветътъ на моитѣ министри и главны царедворци — рицаритѣ на Мрака, Войната и Смъртъта, пажоветѣ на Грѣха, Глада и Бедата, великитѣ духове на Водата, Земята, Огъня, Въздуха и деветдесеттѣ пра-

теници на злодеянията — се събра тази нощ и реши да направимъ още днесъ твоята сватба съ княгинята на подземното царство, моята дъщеря. Трѣбва да ти съобща и това, че утре вечеръ ще има голѣмъ съветъ; той ще избере замѣстникъ на Великия Дяволъ, който е лишенъ отъ властъ. Мнозина отъ моитѣ съветници искатъ да бждешъ избранъ ти. Такава е и моята воля, затова трѣбва да се приготвишъ, та тази вечеръ да приемешъ брачния вѣнецъ!

Следъ това чумата слѣзла отъ престола си и изпроводи́ла рицаря до прага на престолния чертолъ, а джуджето го отвело отъ тамъ до спалнята му и се изгубило.

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
1. За далечното царство	5
2. За магьосника	7
3. За голъмия бръмбаръ	9
4. За дъщерята на магьосника	10
5. За чудесата въ пещерата на магьосника	13
6. За короната на масата	15
7. За болестъта на княза	18
8. За царския изповѣдникъ	21
9. За голъмата тайна между магьосника и дъщеря му	24
10. За магьосницата и арабина	27
11. За нощъта на велики петъкъ	28
12. За бръмбара и тайната му	30
13. За вълшебното оржие	32
14. За стъклената гора	35
15. За пустинята	37
16. За подземното царство	38
17. За блѣскавата раковина	40
18. За чертога на насладата	41
19. За чертога на скръбъта	43
20. За чертога на мъдростъта	44
21. За чертога на чумата	46
22. За угощението въ двореца на чумата	48
23. За разговора на магьосниците	50
24. За дъщерята на чумата	52
25. За годешаритѣ	54
26. За годежа	56
27. За прѣстена на рицаря	58
28. За великия духъ на водата	60
29. За страшнитѣ пазачи на спалнята	61
30. За рицаря на мрака и пажа на грѣха	63
31. За подземната стълба	65
32. За рицаря на войната и пажа на глада	67
33. За червената жена	68
34. За рицаря на смъртъта и пажа на бедата	70
35. За новинитѣ отъ родното царство на княза	72
36. За решението на съвета	74

